

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus¹

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

1. jagu

Seaduse eesmärk ja reguleerimisala

§ 1. Seaduse eesmärk

Käesoleva seaduse eesmärk on tõkestada Eesti Vabariigi rahandussüsteemi ja majandusruumi kasutamist rahapesuks ja terrorismi rahastamiseks, suurendades ettevõtluskeskkonna usaldusväarsust ja läbipaistvust.

§ 2. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesoleva seadusega reguleeritakse:

- 1) rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud riskide hindamise, juhtimise ja maandamise põhimõtteid;
 - 2) rahapesu andmebüroo tegevuse aluseid;
 - 3) järelevalvet kohustatud isikute üle seaduse täitmisel;
 - 4) juriidilistele isikutele nende tegelike kasusaajate andmete kogumisega ja avaldamisega kaasnevaid kohustusi;
 - 5) maksekontode omanike andmete kogumise ja avaldamisega kaasnevaid kohustusi;
 - 6) kohustatud isikute vastutust seadusest tulenevate nõuete rikkumise korral.
- (2) Käesolevas seaduses ette nähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 3. Seaduse kohaldamine

(1) Käesolevat seadust kohaldatakse järgmiste isikute majandus-, kutse- ja ametitegevuses:

- 1) krediitiasutused;
- 2) finantseerimisasutused;
- 3) hasartmängu, välja arvatud kaubanduslik loterii, korraldajad;
- 4) isikud, kes vahendavad kinnisvara omandamise või kasutusõigusega seotud tehinguid;
- 5) kauplejad kaubandustegevuse seaduse tähenduses, kui neile tasutakse või nad tasuvad sularahas üle 10 000 euro või sellega võrdväärse summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahelist seost omava maksena, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti;
- 6) väärismetalli, väärismetalltoodete, välja arvatud tootmise, teaduse ja meditsiini vajadusteks kasutatavate väärismetallide ja väärismetalltoodete, või vääriskivide kokkuostu või hulгимүүгига tegelevad isikud;
- 7) audiitorid ja raamatupidamisteenuse pakkujad;

- 8) raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujad;
- 9) usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkujad;
- 10) virtuaalvääringu raha vastu vahetamise teenuse pakkujad;
- 11) virtuaalvääringu rahakotiteenuse pakkujad;
- 12) väärtpaberite keskdepositoorium, kui ta korraldab väärtpaberikontode avamist ja osutab registritoimingutega seotud teenuseid ilma kontohalduri vahenduseta;
- 13) piiriülest sularaha ja väärtpaberite veo teenust osutavad ettevõtjad;
- 14) pandimajapidajad.

(2) Käesolevat seadust kohaldatakse notari, advokaadi, kohtutäituri, pankrotihalduri, ajutise pankrotihalduri ja muu õigusteenuse osutaja majandus-, kutse- või ametitegevuses, kui ta finants- või kinnisvaratehingus tegutseb oma kliendi eest ja nimel. Samuti kohaldatakse käesolevat seadust nimetatud isiku majandus-, kutse- või ametitegevuses, kui ta juhendab tehingu kavandamist või selle tegemist või teeb ametitoimingut või osutab ametiteenust, mis on seotud:

- 1) kinnisasja, ettevõtte või äriühingu aktsiate või osade ostu või müügiga;
- 2) kliendi raha, väärtpaberite või muu vara haldamisega;
- 3) panga-, hoiu või väärtpaberikontode avamise või haldamisega;
- 4) äriühingu asutamiseks, tegevuseks või juhtimiseks vajalike vahendite hankimisega;
- 5) usaldusfondi, äriühingu, sihtasutuse või muu sellise üksuse asutamise, tegevuse või juhtimisega.

(3) Käesolevat seadust kohaldatakse mittetulundusühingutele ja sihtasutustele mittetulundusühingute ja sihtasutuste seaduse tähenduses, kui mittetulundusühingule või sihtasutusele tasutakse või nad tasuvad sularahas üle 5000 euro või sellega võrdväärse summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas tasumine toimub ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena.

(4) Käesolevat seadust kohaldatakse Eesti Pangale, kui ta kõrvaldab käibelt või vahetab ümber pangatähti või münte üle 10 000 euro või sellega võrdväärse summa muus vääringus, või kui talle tasutakse meenemüntide või teiste numismaatilis-bonistiliste toodete müügil sularahas üle 10 000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas tasumine toimub ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena.

2. jagu **Mõisted**

§ 4. Seaduses kasutatavad mõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgnevas tähenduses:

- 1) sularaha on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1889/2005 ühendusse sisse toodava või ühendusest välja viidava sularaha kontrollimise kohta (ELT L 309, 25.11.2005, lk 9–12) artikli 2 lõikes 2 nimetatud;
- 2) vara on igasugune ese, samuti sellise eseme omandiõigust või muid selle esemega seotud õigusi tõendav dokument, sealhulgas elektroonne dokument, ning sellisest esemest saadud kasu;
- 3) kohustatud isik on §-s 3 nimetatud isik;
- 4) ärisuhe on suhe, mis tekib kestvuslepingu sõlmimisel majandus- või kutsetegevuses kohustatud isiku poolt teenuse osutamiseks või kauba müümiseks või muul viisil turustamiseks või mis ei põhine kestvuslepingul, kuid mille puhul kontakti loomise ajal võiks

mõistlikult oodata suhte teatavat kestvust ja mille jooksul kohustatud isik teeb teenust või ametiteenust osutades, ametitoiminguid tehes või kaupa pakkudes korduvalt eraldiseisvaid tehinguid majandus-, kutse- või ametitegevuse raames;

5) klient on kohustatud isikuga ärisuhtes olev isik;

6) vääriskivid on looduslikud ja tehislikud vääriskivid ja poolvääriskivid, nende pulber ja puru ning looduslikud ja kultiveeritud pärlid;

7) väärismetall on väärismetall väärismetalltoodete seaduse tähenduses;

8) väärismetalltoode on väärismetalltoode väärismetalltoodete seaduse tähenduses;

9) virtuaalvääring on digitaalsel kujul esitatud väärtus, mis on digitaalselt ülekantav, säilitatav või kaubeldav ja mida füüsilised või juriidilised isikud aktsepteerivad maksevahendina, kuid mis ei ole ühegi riigi seaduslik maksevahend ega rahaline vahend Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/2366 artikli 4 punkti 25 mõistes ega makseinstrument või maksetehing sama direktiivi artikli 3 alapunktide k ja l tähenduses;

10) virtuaalvääringu rahakotiteenus on teenus, mille raames luuakse klientidele või hoitakse klientide krüpteeritud võtmeid, mida saab kasutada virtuaalvääringute hoidmise, talletamise ja ülekandmise eesmärgil;

11) riikliku taustaga isik on füüsiline isik, kes täidab või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid, sealhulgas riigipea, valitsusjuht, minister ning ase- või abiminister, parlamendiliige või sarnase seadusandliku organi liige, erakonna juhtorgani liige, ülemkohtu ja riigikohtu liige, riigikontrolli ja keskpanga nõukogu liige, suursaadik, asjur ja kaitsejõudude kõrgem ohvitser, riigiettevõtete juhatuse ja haldus- või järelevalveorgani liige, rahvusvahelise organisatsiooni juht, juhi asetäitja ja juhtorgani liige või samaväärseid ülesandeid täitev isik, kes ei ole kesk- või alamastme ametniku staatuses;

12) kohalik riikliku taustaga isik on käesoleva paragrahvi punktis 11 nimetatud isik, kes täidab või on täitnud avaliku võimu olulisi ülesandeid Eestis, teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis või mõne Euroopa Liidu institutsiooni juures;

13) pereliige on riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isiku abikaasa või abikaasaga samaväärseks peetav isik, riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isiku laps ja selle abikaasad või abikaasaga samaväärseks peetavad isikud ning riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isiku vanemad;

14) lähedaseks kaastöötajaks peetav isik on füüsiline isik, kellest on teada, et ta on juriidilise isiku või õigusliku üksuse tegelik kasusaaja või ühine omanik koos riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isikuga või kellel on lähedased ärisuhted riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isikuga ning füüsiline isik, kes on sellise juriidilise isiku või õigusliku üksuse ainus kasusaav omanik, mis on teadaolevalt tegelikult asutatud riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isiku kasuks;

15) kõrgem juhtkond on juht või töötaja, kellel on piisavalt teadmisi kohustatud isiku riskidest seoses rahapesuga ja terrorismi rahastamisega ning piisav volitus riske mõjutavate otsuste tegemiseks, kuid kes ei pea alati olema juhatuse liige;

16) varipank on krediidasutus või finantseerimisasutus või krediidasutuste ja finantseerimisasutustega samaväärseid toiminguid tegev asutus, mis on asutatud jurisdiktsioonis, kus tal puudub juhtimine ja administratsioon ning füüsiline asukoht sihipäraseks äritegevuseks, ja mis ei ole seotud ühegi reguleeritud krediidi- või finantseerimisasutuse kontserniga;

17) valuutavahetusteenus on ettevõtja poolt majandus- või kutsetegevuses ühe kehtiva valuuta vahetamine teise kehtiva valuuta vastu;

18) kontsern on ettevõtjate grupp, mis koosneb emaettevõtjast, selle tütarettevõtjatest ja üksustest, milles emaettevõtjal või selle tütarettevõtjatel on osalus, või selliste ettevõtjate grupp, mis moodustavad konsolideerimisgrupi raamatupidamise seaduse § 27 lõike 3 tähenduses;

19) suure riskiga kolmas riik on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2015/849/EL artikli 9 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud aktis nimetatud riik.

§ 5. Rahapesu

(1) Rahapesu on kuritegelikust tegevusest või sellises tegevuses osalemisest saadud vara või selle asemel saadud vara:

1) muundamine või üleandmine eesmärgiga varjata või hoida saladuses vara ebaseaduslikku päritolu või abistada kuritegelikus tegevuses osalenud isikut, et ta saaks hoiduda oma tegude õiguslikest tagajärgedest;

2) omandamine, valdamine või kasutamine, teades, et see on saadud kuritegelikust tegevusest või sellises tegevuses osalemisest;

3) tõelise olemuse, päritolu, asukoha, käsutamiseviisi, ümberpaigutamise, omandiõiguse või varaga seotud muude õiguste varjamine või saladuses hoidmine.

(2) Rahapesu on ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tegudest osavõtt ja nende toimepanemise katsed karistusseadustiku tähenduses.

(3) Rahapesuga on tegemist ka juhul, kui kuritegelik tegevus, mille tulemusel saadi rahapesus kasutatav vara, toimus teise riigi territooriumil.

(4) Teadmist, kavatsust või eesmärki, mis on käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud tegude koosseisuliseks tunnuseks, võib järeldada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kuritegeliku tegevuse määramine ei eelda konkreetse kuriteo toimepanija ega kuriteo toimepanemise üksikasjade kindlakstegemist.

§ 6. Terrorismi rahastamine

Terrorismi rahastamine on terrorikuriteo rahastamine karistusseadustiku § 237³ tähenduses.

§ 7. Korrespondentsuhe

Korrespondentsuhe käesoleva seaduse tähenduses on:

1) püsivalt ja kestvalt finantsteenuste osutamine ühe krediidasutuse (korrespondentpank) poolt teisele krediidasutusele (respondentpank), sealhulgas arvelduskonto, maksekonto või muu kontoteenuse ning sellega seonduvate rahahalduse, rahvusvahelise rahaülekanne, tšekkide lunastamise, laiendatud kasutusõigusega konto teenuse ja valuutavahetusteenuse osutamine;

2) krediidasutuste ja finantseerimisasutuste omavahelised suhted, sealhulgas sellised suhted, mille puhul korrespondentpank osutab respondentpankadele sarnaseid teenuseid tema klientide teenindamiseks, ning sellised suhted, mis on loodud väärtpaberitehingute või rahaülekannete tegemiseks.

§ 8. Krediidasutus ja finantseerimisasutus

(1) Krediidasutus käesoleva seaduse tähenduses on:

1) krediidasutus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 artikli 4 lõike 1 punkti 1 tähenduses;

2) Eestis äriregistrisse kantud välisriigi krediidasutuse filiaal;

3) krediidasutus, kes pakub piiriülest teenust ja teenuse osutamise koht on Eesti Vabariigis.

(2) Finantseerimisasutus käesoleva seaduse tähenduses on:

- 1) valuutavahetusteenuse pakkuja;
- 2) makseteenuse pakkuja makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse tähenduses, välja arvatud makse algatamise ja kontoteabe teenuse pakkuja;
- 3) e-raha asutus makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse tähenduses;
- 4) elukindlustusega tegelev kindlustusandja kindlustustegevuse seaduse tähenduses (edaspidi *kindlustusandja*);
- 5) elukindlustuse vahendusega tegelev kindlustusmaakler kindlustustegevuse seaduse tähenduses (edaspidi *kindlustusmaakler*);
- 6) fondivalitseja, välja arvatud kohustusliku kogumispensioni valitsemisega seotud tegevuse osas, ja aktsiaseltsina asutatud investeerimisfond investeerimisfondide seaduse tähenduses;
- 7) investeerimisühing väärtpaberituru seaduse tähenduses;
- 8) krediidiandja ja kredidivahendaja krediidiandjate ja -vahendajate seaduse tähenduses;
- 9) hoiu-laenuühistu hoiu-laenuühistu seaduse tähenduses;
- 10) e-raha asutuse või makseteenuse pakkuja määratud keskne kontaktpunkt;
- 11) muu finantseerimisasutus krediidasutuste seaduse tähenduses;
- 12) käesoleva lõike punktides 1–8 nimetatud teenust pakkuv välisriigi teenusepakkuja Eesti äriregistrisse kantud filiaal;
- 13) käesoleva lõike punktides 2–8 nimetatud teenuse piiriülene pakkuja, kui teenuse osutamise koht on Eesti Vabariigis.

§ 9. Usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkuja

Usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkuja käesoleva seaduse tähenduses on füüsiline või juriidiline isik, kes oma majandus- või kutsetegevuses osutab kolmandale isikule vähemalt ühte järgmistest teenustest:

- 1) äriühingu või muu juriidilise isiku asutamine;
- 2) tegutsemine juhatajana või juhatuse liikmena äriühingus, osanikuna täisühingus või sellisel positsioonil muus juriidilises isikus, samuti teise isiku nimetatud ametikohale asumise korraldamine;
- 3) asukoha või tegevuskoha aadressi, sealhulgas aadressi kui kontaktandmete osa kasutamise või postisaadetiste vastuvõtmiseks aadressi kasutamise võimaldamine ja muude eeltooduga seonduvate teenuste pakkumine äriühingule või muule juriidilisele isikule, seltsingule või muule sellisele lepingulisele õiguslikule üksusele;
- 4) usalduslepingu, seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse esindaja või usaldusisikuna tegutsemine või teise isiku määramine sellele positsioonile;
- 5) aktsionäri esindajana tegutsemine või teise isiku aktsionäri esindajana tegutsemise korraldamine, välja arvatud nende äriühingute puhul, kelle väärtpaberid on reguleeritud väärtpaberiturul kauplemisele võetud ja kelle suhtes kohaldatakse Euroopa Liidu õigusaktidega kooskõlas olevaid avalikustamisnõudeid või võrdväärseid rahvusvahelisi standardeid.

§ 10. Tegelik kasusaaja

(1) Tegelik kasusaaja on füüsiline isik, kes teostab oma mõju ära kasutades tehingu või toimingu või omab muul viisil kontrolli tehingu, toimingu või teise isiku üle ja kelle huvides, kasuks või arvel tehing või toiming tehakse.

(2) Äriühingute, sealhulgas tulundusühistute puhul on tegelik kasusaaja füüsiline isik, kes lõplikult omab või kontrollib juriidilist isikut piisava arvu aktsiate või osade või hääleõiguste või omandiõiguse otsese või kaudse omamise kaudu, seal hulgas osalused esitajaaktsiate või -osade kujul, või muul viisil kontrollimise kaudu. Tegelik kasusaaja mõistet ei kohaldata reguleeritud turul noteeritud äriühingu suhtes, millele kohaldatakse Euroopa Liidu õigusega kooskõlas olevaid avalikustamismõndeid või samaväärseid rahvusvahelisi standardeid, millega tagatakse piisav läbipaistvus omanikke käsitleva teabe osas.

(3) Otsene omamine tähendab seda, et füüsiline isik omab äriühingus 25% suurust osalust pluss üks osa või aktsia või üle 25% suurust omandiõigust. Kaudne omamine tähendab seda, et äriühingus omab 25% suurust osalust pluss üks aktsia või osa või üle 25% suurust omandiõigust äriühing, mis on füüsilise isiku kontrolli all, või mitu äriühingut, mis on sama füüsilise isiku kontrolli all.

(4) Kui pärast kõikvõimalike tuvastusmeetodite ammendamist ei ole käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikut võimalik kindlaks teha ja puudub ka kahtlus, et selline isik siiski eksisteerib, või juhul, kui on kahtlus selles osas, kas kindlaks tehtud isik on tegelik kasusaaja, käsitletakse tegeliku kasusaajana sellist füüsilist isikut, kes on kõrgema juhtorgani liige.

(5) Kohustatud isik registreerib ja säilitab teabe kõikide toimingute kohta, mida tehti selleks, et tegelik kasusaaja käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 4 alusel tuvastada.

(6) Usalduslepingu, seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse puhul on tegelik kasusaaja füüsiline isik, kes ühendust otsese või kaudse omamise kaudu või muul viisil lõplikult kontrollib ja on sellise ühenduse:

- 1) asutaja või isik, kes on varakogumisse vara üle andnud;
- 2) usaldusisik, vara valitseja või valdaja;
- 3) vara säilimist tagav ja kontrolliv isik, kui selline isik on määratud või
- 4) soodustatud isik või kui soodustatud isik või isikud määratakse tulevikus, siis isikute ring, kelle huvides selline ühendus peamiselt asutati või tegutseb.

(7) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 6 nimetatata juriidiliste isikute puhul on tegelikuks kasusaajaks või kasusaajateks juhatuse liige või liikmed.

(8) Muul viisil kontrollimiseks võib lugeda valitseva mõju teostamist vastavalt raamatupidamise seaduse § 27 lõike 1 kriteeriumidele.

§ 11. Riskiisu

(1) Riskiisu on kohustatud isiku riskide taseme ja riskide tüüpide kogum, mida ta on valmis oma tegevuse raames võtma oma majandustegevuse ja strateegiliste eesmärkide elluviimise nimel.

(2) Riskiisu kinnitab kõrgem juhtkond kirjalikus vormis, võttes arvesse riske, mida kohustatud isik on valmis võtma või mida ta soovib vältida seoses oma majandustegevusega, ning erinevaid kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid kompensatsioonimehhanisme, nagu planeeritav tulu, kapitali või muude likviidsete vahendite abil rakendatavad meetmed ja teised asjaolud, nagu reputatsiooni riskid ja rahapesu ja terrorismi rahastamise või muu ebaetilise tegevusega kaasnevad õiguslikud ja muud riskid.

2. peatükk

RAHAPESU JA TERRORISMI RAHASTAMISEGA SEOTUD RISKIDE JUHTIMINE

1. jagu Riskide hindamine

§ 12. Riiklik riskihinnang

(1) Vabariigi Valitsus korraldab riigi tasandil rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide tuvastamise, hindamise ja analüüsi (edaspidi *riiklik riskihinnang*) ning neid riske maandavate meetmete rakendamise rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni ning ministriumide ja nende valitsemisala asutuste kaudu.

(2) Riikliku riskihinnanguga:

1) nähakse ette rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alaste õigusaktide, muude valdkonna ja sidusvaldkondade regulatsioonide ning järelevalveasutuste juhendite väljatöötamise ja muutmise vajadus;

2) määratakse valdkonnad ja vajadusel riigid, mille suhtes kohustatud isikud peavad kohaldama tugevdatud hoolsusmeetmeid, ning täpsustatakse neid meetmeid, kui see on asjakohane;

3) määratakse sektorid või valdkonnad, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise risk on väiksem või suurem ning kus on soovitatav rakendada lihtsustatud hoolsusmeetmeid;

4) antakse suuniseid ministriumidele ning nende valitsemisala asutustele vahendite eraldamiseks ja prioriteetide seadmiseks rahapesuga võitlemisel ja terrorismi rahastamise tõkestamisel.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 rakendamisel võetakse arvesse ja kogutakse asjakohane teave, statistika ja analüüsid, mis on avaldatud või ministriumidele või nende valitsemisala asutustele kättesaadavad, sealhulgas rahvusvaheliste organisatsioonide ja Euroopa Komisjoni vastavaid riskihinnangud, raportid ja soovitused, järgides seejuures andmekaitse reegleid.

(4) Riikliku riskihinnangu üldistatud tulemused avaldatakse Rahandusministeeriumi veebilehel ning tehakse viivitamata kättesaadavaks kohustatud isikutele, Euroopa Komisjonile, Euroopa järelevalveasutustele ja teistele liikmesriikidele.

(5) Rahandusministeerium avaldab oma veebilehel lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise valdkonna koondstatistika.

§ 13. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valitsuskomisjon

(1) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjon on valitsuskomisjon, kelle ülesandeks on:

1) koordineerida riikliku riskihinnangu koostamist ning selle hinnangu ajakohasena hoidmist;

2) koostada riiklikus riskihinnangus tuvastatud riske maandavate meetmete ja tegevuste rakendamise plaan (edaspidi *tegevusplaan*), määratledes asutused, kes maandavaid meetmeid ja tegevusi rakendavad ja tähtajad, mille jooksul tuleb meetmed rakendada ja tegevused läbi viia;

3) korraldada ja kontrollida tegevusplaani täitmist;

4) välja töötada käesoleva lõike punktide 1–3 alusel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alane poliitika ja teha ettepanekuid seaduste kohta valdkonna ja sidusvaldkondade eest vastutavatele ministritele;

5) teha rahapesu ja terrorismi rahastamise ning massihävitusrelvade leviku tõkestamise alast siseriiklikku koostööd.

(2) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni kuuluvad valdkonna eest vastutav minister ja kantsler ning sidusvaldkondade eest vastutavate ministriumide kantslerid, rahapesu andmebüroo, Eesti Panga ja Finantsinspektsiooni esindajad ning teiste asjaomaste ametite ja valitsusasutuste esindajad.

(3) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni juurde luuakse kohustatud isikute esindajate komisjon (*turuosaliste nõukoda*), kelle eesmärgiks on valitsuskomisjonile tema ülesannete täitmisega seoses nõu anda. Lisaks võib valitsuskomisjoni ülesannete täitmiseks moodustada ajutisi ja alalisi töörühmi, kuhu võib kaasata kohustatud isikute esindajaid ja teisi asjatundjaid. Turuosaliste nõukoja, ajutise ja alalise töörühma täpsema töökorra ja ülesanded kehtestab ning liikmed määrab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga.

(4) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni liikmete arvu ja töökorra kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega.

(5) Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise komisjoni asjaajamist korraldab Rahandusministeerium.

§ 14. Kohustatud isiku tegevusest tulenevate riskide juhtimine

(1) Kohustatud isikud tuvastavad, hindavad ja analüüsivad oma tegevusega kaasnevat rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, võttes arvesse vähemalt järgmisi riskikategooriaid:

1) klientidega seonduv risk;

2) riikide või geograafiliste piirkondade või jurisdiktsioonidega seonduv risk;

3) toodete, teenuste või tehingutega seonduv risk;

4) kohustatud isiku ja klientide vaheliste suhtlus-, vahendus- või toodete, teenuste või tehingute edastamiskanalitega seonduv risk.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riskide tuvastamiseks, hindamiseks ja analüüsimiseks tehtavad sammud peavad olema proportsionaalsed kohustatud isiku majandus- ja kutsetegevuse laadi, ulatust ja keerukuse astet.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riskihinnangu tulemusel määrab kohustatud isik kindlaks:

1) riskiisu, sealhulgas äritegevuse käigus pakutavate toodete ja teenuste mahu ning ulatuse;

2) riskijuhtimise mudeli, sealhulgas lihtsustatud ja tugevdatud hooldusmeetmed, et tuvastatud riske maandada.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud riskihinnang ja lõike 3 punktis 1 nimetatud riskiisu kindlaksmääramine dokumenteeritakse, neid dokumente ajakohastatakse ja need tehakse kättesaadavaks pädevale järelevalveasutusele.

(5) Kohustatud isiku üle järelevalvet teostav pädev järelevalveasutus võib otsustada kohustatud isiku taotlusel ja kooskõlas riikliku riskihinnanguga, et dokumenteeritud riskihinnangu koostamine ei ole kohustuslik, kui kohustatud isiku tegevusele omased konkreetsed riskid on selged ja arusaadavad või kui pädeva järelevalveasutuse koostatud või riikliku riskihinnanguga on selle valdkonna riskid, riskiisu ja riskijuhtimise mudel määratud ja kohustatud isik neid rakendab.

(6) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohustusi ei kohaldata käesoleva seaduse § 3 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikutele.

2. jagu

Kohustatud isiku riskide juhtimise süsteem

§ 15. Protseduurireeglid ja sisekontrollieeskiri

(1) Kohustatud isik kehtestab protseduurireeglid ja rakendab neid. Protseduurireeglite täitmise kontrollimiseks kehtestab kohustatud isik sisekontrollieeskirja, millega tõhusalt maandatakse ja juhitakse muu hulgas käesoleva seaduse § 14 kohaselt koostatud riskihinnangu raames tuvastatud rahapesu ja terrorismi rahastamise riske. Protseduurireeglid ja sisekontrollieeskiri sisaldavad vähemalt järgmist:

- 1) kliendi suhtes rakendatavate hoolsusmeetmete kohaldamise korda, sealhulgas käesoleva seaduse § 33 kohaselt nimetatud lihtsustatud hoolsusmeetmete ja §-s 37 nimetatud tugevdatud hoolsusmeetmete kohaldamise korda;
- 2) mudelit kliendi ja tema tegevusega seotud riskide tuvastamiseks ja juhtimiseks ning kliendi riskiprofiili määramist;
- 3) meetodikat ja juhendit, kui kohustatud isiku tegevuses ilmneb rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlus või on tegemist ebahariliku tehingu või asjaoluga, samuti käesoleva seaduse §-s 50 sätestatud teatamiskohustuse täitmise juhendit;
- 4) andmete säilitamise ja nende kättesaadavaks tegemise korda;
- 5) sisekontrolli süsteemi toimimise, sealhulgas siseauditi ja vastavuskontrolli rakendamise korda, kus on muu hulgas kirjeldatud töötajate kontrollimise kord;
- 6) juhendit, kuidas tulemuslikult kindlaks teha, kas tegemist on riikliku taustaga isiku või kohaliku riikliku taustaga isikuga, isikuga, kelle suhtes rakendatakse rahvusvahelisi sanktsioone, ja isikuga, kelle elu- või asukoht on suure riskiga kolmandas riigis või riigis, mis vastab käesoleva seaduse § 38 lõikes 4 toodud tingimustele;
- 7) uute ja olemasolevate tehnoloogiatega ning teenuste ja toodetega, sealhulgas uute või ebatraditsiooniliste müügikanalite ning uute või arenevate tehnoloogiatega kaasnevate riskide tuvastamise ja juhtimise korda.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud protseduurireeglid ja sisekontrollieeskiri võivad sisalduda ühes või mitmes dokumendis, need peavad olema proportsionaalsed kohustatud isiku majandus- ja kutsetegevuse laadi, ulatuse ja keerukuse astmega ning need peab kehtestama kohustatud isiku kõrgem juhtkond. Kohustatud isik peab kehtestatud protseduurireeglite ja sisekontrollieeskirja ajakohasust regulaarselt kontrollima ja vajaduse korral kehtestama uued protseduurireeglid ja sisekontrollieeskirja või tegema neis vastavad muudatused.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud kohustuse täitmisel arvestab krediidasutus ja finantseerimisasutus pädeva järelevalveasutuse või Euroopa järelevalveasutuste vastavates juhendites tooduga.

(4) Kui kohustatud isikul on siseauditi kohustus, tuleb siseauditi raames kontrollida ka protseduurireeglite kinnipidamist ja sisekontrollieeskirja täitmist käesoleva seaduse tähenduses.

(5) Kohustatud isikuks oleva juriidilise isiku juhatus, kohustatud isikust filiaali juhataja või nende puudumisel kohustatud isik peab tagama töötajatele, kelle tööülesannete hulka kuulub ärisuhete loomine või tehingute tegemine, käesolevast seadusest tulenevate kohustuste täitmise alase koolituse, mis peab toimuma, kui töötaja vastavate tööülesannete täitmist alustab ja pärast seda regulaarselt või vastavalt vajadusele. Koolitusel peab andma muu hulgas teavet protseduurireeglites toodud kohustustest, rahapesu ja terrorismi rahastamise toimepanemise kaasaegsetest meetoditest ja sellega kaasnevatest riskidest, isikuandmete kaitse reeglite, teavet, kuidas ära tunda võimaliku rahapesuga või terrorismi rahastamisega seotud toiminguid ja juhiseid sellistes olukordades tegutsemiseks.

(6) Kohustatud isik, välja arvatud krediidasutus või finantseerimisasutus, võib taotleda pädevalt järelevalveasutuselt dokumenteeritud protseduurireeglite ja sisekontrollieeskirja koostamise kohustusest osalist või täielikku vabastamist. Otsuse tegemisel võtab pädev järelevalveasutus arvesse riiklikku riskihinnangut, kohustatud isiku majandus- või kutsetegevuse laadi, ulatust ja keerukuse astet ning seda, kas kohustatud isikuga seotud konkreetsed riskid on väikesed või tõhusalt juhitud käesolevat seadust, selle alusel antud õigusakte ja pädevate järelevalveasutuste juhendeid järgides.

(7) Valdkonna eest vastutav minister võib määrusega kehtestada krediidasutuste ja finantseerimisasutuste kehtestatavatele protseduurireeglitele, nende täitmise kontrollimise sisekontrollieeskirjale ning nende rakendamisele esitatavad täpsustavaid nõudeid.

(8) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohustusi ei kohaldata käesoleva seaduse § 3 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikutele.

§ 16. Riskide juhtimine kontsernis

(1) Käesoleva seaduse § 15 rakendamisel arvestatakse, et kohustatud isik, kes kuulub emattevõtjana kontserni, kohaldab kontserniüleseid protseduurireegleid ja nende täitmise kontrollimise sisekontrollieeskirja, olenemata sellest, kas kõik kontserni kuuluvad ettevõtted asuvad ühes riigis või erinevates riikides. See kohustus hõlmab muu hulgas kontsernisisesse korra kehtestamist rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise alase teabe vahetamiseks ning sarnaste isikuandmete kaitse reeglite kehtestamist.

(2) Kui kohustatud isikul on esindus, filiaal või enamusosalusega tütarettevõtja kolmandas riigis, kus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise miinimumnõuded ei ole võrdväärsed käesoleva seaduse nõuetega, rakendatakse selles esinduses, filiaalis ja enamusosalusega tütarettevõtjas käesoleva seaduse nõuetele vastavaid protseduurireegleid ja sisekontrollieeskirja, sealhulgas isikuandmete kaitse reegleid niivõrd, kuivõrd see on lubatud kolmanda riigi õigusega.

(3) Kui kohustatud isik tuvastab olukorra, kus kolmanda riigi õigus ei võimalda tema esinduses, filiaalis või enamusosalusega tütarettevõtjas rakendada käesoleva seaduse nõuetele vastavaid protseduurireegleid ja sisekontrollieeskirja, teavitab ta sellest pädevat järelevalveasutust. Pädev järelevalveasutus teavitab liikmesriike ja, kui see on asjakohane, Euroopa järelevalveasutusi, kui käesoleva lõike esimese lause kohaselt on selgunud, et

kolmanda riigi õigus ei võimalda kontsernis rakendada käesoleva seaduse nõuetele vastavaid protseduurireegleid ja sisekontrollieeskirja.

(4) Kohustatud isik tagab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul esinduses, filiaalis või enamusosalusega tütarettevõtjas täiendavate meetmete kohaldamise, millega tõhusalt juhitakse muul viisil rahapesu või terrorismi rahastamise riske, teavitades võetud meetmetest pädevat järelevalveasutust. Pädeval järelevalveasutusel on sellisel juhul õigus ettekirjutusega muu hulgas nõuda, et kohustatud isik, kohustatud isiku esindus, filiaal või enamusosalusega tütarettevõtja:

- 1) ei looks selles riigis uusi ärisuhteid;
- 2) lõpetaks selles riigis olemasolevad ärisuhted;
- 3) peataks teenuse osutamise osaliselt või täielikult;
- 4) lõpetaks oma tegevuse;
- 5) rakendaks muid Euroopa Komisjoni poolt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2015/849 artikli 45 lõike 7 alusel kehtestatud regulatiivsetes tehnilistes standardites ette nähtud meetmeid.

(5) Kontsernisiseselt võib jagada teavet rahapesu andmebüroole edastatud kahtluste kohta, välja arvatud juhul, kui rahapesu andmebüroo on andnud teistsuguse korralduse.

(6) E-raha asutused ja makseteenuse pakkujad, kes tegutsevad Eestis muus vormis kui filiaalina ja kelle peakontor asub teises liikmesriigis, määravad pädeva järelevalveasutuse korraldusel vastavalt Euroopa Komisjoni poolt direktiivi 2015/849 artikli 45 lõike 9 alusel kehtestatud regulatiivsetele tehnilistele standarditele Eestis keskse kontaktpunkti, mille ülesandeks on tagada e-raha asutuse või makseteenuse pakkuja nimel vastavus käesoleva seaduse nõuetega, ning esitavad pädevate järelevalveasutuste taotlusel oma tegevuse kohta dokumente ja teavet.

(7) Kohustatud isikust välisriigi teenusepakkuja Eesti äriregistrisse kantud filiaal või välisriigi teenusepakkuja enamusosalusega tütarettevõtja jätab kontserniüleseid protseduurireeglid ja nende täitmise kontrollimise sisekontrollieeskirja kohaldamata ulatuses, milles nende täitmine oleks vastuolus käesoleva seaduse alusel koostatud siseriikliku riskihinnangu või käesoleva seaduse või selle alusel kehtestatud nõuetega.

§ 17. Koostöö ja infovahetus

Kohustatud isikud teevad koostööd omavahel ning riiklike järelevalve- ja korraldusasutustega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel, sealhulgas edastades enda valduses olevat teavet ja vastates päringutele mõistliku aja jooksul, järgides seadustest tulenevaid kohustusi ja piiranguid.

§ 18. Kontaktisik

(1) Kui kohustatud isikul on rohkem kui üks juhatuse liige, määrab kohustatud isik juhatuse liikme, kes vastutab käesoleva seaduse ning selle alusel kehtestatud õigusaktide ja juhendite rakendamise eest.

(2) Krediitiasutuse ja finantseerimisasutuse juhatuse ning Eesti äriregistrisse kantud välisriigi krediitiasutuse ja finantseerimisasutuse filiaali juhataja määravad isiku, kes on rahapesu andmebüroo kontaktisik (edaspidi *kontaktisik*). Krediitiasutuse ja finantseerimisasutuse

kontaktisik allub otse krediidasutuse või finantseerimisasutuse juhatusele, tal on käesolevas seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks vajalik pädevus, vahendid ja juurdepääs asjakohasele teabele kõigis krediidasutuse või finantseerimisasutuse struktuuriüksustes. Kontaktisiku määramisest teavitatakse rahapesu andmebürood ja pädevat järelevalveasutust.

(3) Kohustatud isik, kes ei ole krediidasutus ega finantseerimisasutus, võib määrata rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seotud kohustuste täitmiseks kontaktisiku.

(4) Kontaktisiku ülesandeid võib täita töötaja või struktuuriüksus. Kui kontaktisiku ülesandeid täidab struktuuriüksus, vastutab kontaktisiku ülesannete täitmise eest selle struktuuriüksuse juht. Kontaktisiku määramisest teatatakse pädevale järelevalveasutusele ja rahapesu andmebüroole.

(5) Kontaktisikuks võib määrata üksnes isiku, kellel on kontaktisiku ülesannete täitmiseks vajalik haridus, kutsealane sobivus, vajalikud võimed, isikuomadused ja kogemused ning laitmatu maine.

(6) Rahapesu andmebürool on õigus saada kontaktisiku või kontaktisikuks määratava isiku (kandidaadi) tausta ja sobivuse kontrollimiseks kontaktisikult, tema töödandjalt ja riigi andmekogudest teavet. Kui rahapesu andmebüroo teostatud taustakontrolli tulemusel selgub, et isiku usaldusväärsus on tema varasema tegevuse või tegevusetuse tõttu kahtluse all, ei ole selle isiku maine laitmatu ning kohustatud isik võib kontaktisiku töölepingu usalduse kaotuse tõttu erakorraliselt üles öelda. Kui kontaktisiku ülesandeid täidab struktuuriüksus, kohaldatakse käesolevas lõikes sätestatud selle struktuuriüksuse iga töötaja suhtes.

(7) Kontaktisiku ülesanded on muu hulgas:

- 1) kohustatud isiku tegevuses ilmnevatele ebaharilikele või rahapesu kahtlusega tehingutele või asjaoludele või terrorismi rahastamisele viitava teabe kogumise korraldamine ja analüüsimine;
- 2) teabe edastamine rahapesu andmebüroole rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral;
- 3) krediidasutuse või finantseerimisasutuse juhatusele või Eesti äriregistrisse kantud välisriigi krediidasutuse või finantseerimisasutuse filiaali juhatajale perioodiliselt kirjalike ülevaadete esitamine käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmise kohta;
- 4) muude kohustuste täitmine, mis on seotud käesoleva seaduse nõuete täitmisega.

(8) Kontaktisikul on õigus:

- 1) teha krediidasutuse või finantseerimisasutuse juhatusele või Eesti äriregistrisse kantud välisriigi krediidasutuse või finantseerimisasutuse filiaali juhatajale ettepanekuid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõudeid sisaldavate protseduurireeglite muutmiseks ja täiendamiseks ning § 15 lõikes 5 nimetatud koolituse korraldamiseks;
- 2) nõuda kohustatud isiku struktuuriüksuselt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuete täitmisel tuvastatud puuduste kõrvaldamist mõistliku aja jooksul;
- 3) saada kontaktisiku ülesannete täitmiseks vajalikke andmeid ja teavet;
- 4) teha ettepanekuid kahtlaste ja ebaharilike teatiste esitamise protsessi korraldamiseks;
- 5) saada valdkonnaalaseid koolitusi.

(9) Kui kontaktisikut ei ole määratud, täidab kontaktisiku ülesandeid juriidilise isiku juhatas, käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel määratud juhatuse liige, Eesti äriregistrisse kantud välisriigi äriühingu filiaali juhataja või füüsilisest isikust ettevõtja.

(10) Käesolevas paragrahvis sätestatud kohustusi ei kohaldata käesoleva seaduse § 3 lõigetes 3 ja 4 nimetatud kohustatud isikutele.

§ 19. Suhted varipankadega

(1) Krediidiasutusel ja finantseerimisasutusel on keelatud luua või jätkata korrespondentsuhteid varipankadega, seal hulgas on krediidiasutusel ja finantseerimisasutusel keelatud luua või jätkata korrespondentsuhteid selliste krediidiasutuste või finantseerimisasutustega, kes teadaolevalt lubavad varipankadel oma kontosid kasutada.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud keeldu rikkuv kokkulepe on tühine.

3. peatükk

HOOLSUSMEETMED

1. jagu

Hoolsusmeetmete kohaldamise alused

§ 20. Hoolsusmeetmete kohaldamise kohustus

(1) Kohustatud isik kohaldab hoolsusmeetmeid vähemalt:

1) ärisuhte loomisel;

2) ärisuhte väliselt tehingute juhuri tegemisel või vahendamisel, kui tehingu väärtus on üle 15 000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse tehingus ühe maksena või mitme omavahelist seost omava maksena, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti;

3) isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise või vastavate andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete piisavuse või tõlevastavuse kahtluse korral;

4) rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral, hoolimata ükskõik millisest seaduses nimetatud mõõndusest, erandist või piirsummast.

(2) Kaupleja kaubandustegevuse seaduse tähenduses kohaldab hoolsusmeetmeid vähemalt iga kord, kui talle tasutakse või ta tasub sularahas üle 10 000 euro või sellega võrdväärse summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse ühe maksena või mitme omavahelist seost omava maksena.

(3) Hasartmängukorraldaja kohaldab hoolsusmeetmeid vähemalt võidu väljamaksmise, panuse tegemise või mõlema korral, kui kliendi antav või saadav summa on vähemalt 2000 eurot või sellega võrdväärne summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse ühe maksena või mitme omavahelist seost omava maksena.

(4) Makseteenuse pakkuja tuvastab nii maksja kui ka saaja makseteenuse pakkujana kliendi isikusamasuse iga rahaülekande puhul, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/847 artikli 3 punktis 9 sätestatud tunnusele ja kus rahalise kohustuse summa ületab 1000 eurot, sõltumata sellest, kas rahaline kohustus täidetakse ühe maksena või mitme omavahelist seost omava maksena.

(5) Kohustatud isik kohaldab käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud hoolsusmeetmeid iga kord enne ärisuhte loomist või ärisuhte väliselt enne tehingu juhuti tegemist, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(6) Kui hoolsusmeetmete kohaldamise kohustus sõltub teatud summa ületamisest, tuleb hoolsusmeetmeid kohaldada kohe, kui selle summa ületamine on teada või, kui summa ületamine sõltub mitme omavahel seotud makse teostamisest, siis hetkest, kui see summa ületatakse.

(7) Käesolevas peatükis sularaha kohta sätestatud kohaldatakse ka rahalise kohustuse täitmisel väärismetalliga, mida arvestatakse kangide või muude ühikutena.

§ 21. Hoolsusmeetmed

(1) Kohustatud isik kohaldab järgmisi hoolsusmeetmeid:

1) kliendi või tehingus osaleva isiku isikusamasuse tuvastamine ning esitatud teabe kontrollimine usaldusväärsest ja sõltumatust allikast hangitud teabe põhjal, sealhulgas e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil;

2) kliendi või tehingus osaleva isiku esindaja isikusamasuse ja esindusõiguse tuvastamine ning kontrollimine, sealhulgas e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste vahendite abil;

3) tegeliku kasusaaja tuvastamine ja tema isikusamasuse kontrollimiseks meetmete võtmine ulatuses, mis võimaldab kohustatud isikul veenduda selles, et ta teab, kes on tegelik kasusaaja, ja saab aru kliendi või tehingus osaleva isiku omandi- ja kontrollstruktuurist;

4) teabe hindamine ja asjakohasel juhul täiendav kogumine ärisuhte, tehingu või toimingu eesmärgi ja olemuse kohta;

5) ärisuhte seire;

6) teabe hankimine asjaolu kohta, kas isik on riikliku taustaga isik, tema perekonnaliige või tema lähedaseks kaastöötajaks peetav isik.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 4 rakendamisel peab kohustatud isik aru saama ärisuhte või tehingu eesmärgist, määratledes muu hulgas kliendi või tehingus osaleva isiku püsiva asu- või tegevuskoha, olulisemad tehingupartnerid, kogemuse ja maksetavad.

(3) Ärisuhte väliselt juhuti tehtava tehingu puhul kogub kohustatud isik käesoleva paragrahvi lõike 1 punktide 4 ja 5 rakendamise asemel teavet tehingus kasutatud vara allika ja päritolu kohta.

(4) Kui see on asjakohane, kogub kohustatud isik lisaks teavet kliendi rikkuse päritolu kohta.

(5) Kohustatud isik rakendab kliendi suhtes kõiki käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud hoolsusmeetmeid, kuid määrab hoolsusmeetmete kohaldamise ulatuse ja kohaldamise täpse viisi ning käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamise vajaduse, lähtudes varem hinnatud või konkreetse ärisuhte, tehingu, toimingu või isikuga seonduvatest rahapesu ja terrorismi rahastamise riskidest. Kohustatud isiku hoolsusmeetmete kohaldamise hindamisel arvestatakse võlaõigusseaduses sätestatud mõistlikkuse põhimõtet.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud kliendiga seotud konkreetsete riskide hindamisel määrab kohustatud isik käesoleva seaduse § 15 lõike 1 punkti 2 alusel kliendi või tehingus osaleva isiku riskiprofiili, võttes arvesse käesoleva seaduse § 14 alusel koostatud riskihinnangut ja vähemalt järgmisi riskitegureid:

- 1) ärisuhte eesmärk;
- 2) kliendi hoiustatava vara maht või tehingu või ametitoimingu raames tehtavate tehingute varaline maht;
- 3) ärisuhte eeldatav kestus.

(7) Kohustatud isik tagab, et tema kohaldatavad hoolsusmeetmed, mis on määratud tema protseduurireeglites, on vastavuses tema riskihinnanguga ning et ta on valmis neid pädevale järelevalveasutusele selgitama.

§ 22. Füüsilise isiku isikusamasuse tuvastamise aluseks olevad dokumendid ja andmed

(1) Kohustatud isik tuvastab füüsilise isiku, sealhulgas kliendi või juriidilise isiku esindaja isikusamasuse ja kontrollib seda isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud dokumendi, välisriigis väljaantud kehtiva reisidokumendi või isikut tõendavate dokumentide seaduse § 4 lõikes 1 sätestatud tingimustele vastava juhiloa alusel. Tehingus osaleva isiku esindaja esitab lisaks isikut tõendavale dokumendile ette nähtud vormis esindusõigust tõendava dokumendi. Alla 7-aastase isiku isikusamasuse võib tuvastada perekonnaseisutoimingu seaduse §-s 30 nimetatud sünnitõendi alusel.

(2) Kohustatud isik tagab isikusamasuse tuvastamiseks kasutatud isikut tõendava dokumendi kohta andmete säilitamise. Kui tuvastataval isikul on isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud kehtiv või selle dokumendiga võrdsustatud dokument ning tema isikusamasus tuvastatakse ja seda kontrollitakse nimetatud dokumendi alusel ning dokumendi kehtivus nähtub sellest dokumendist või on kindlaks tehtav e-allkirja kvalifitseeritud sertifikaadi andmete alusel, siis täiendavaid andmeid dokumendi kohta säilitama ei pea.

(3) Kohustatud isik registreerib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikute isikusamasuse tuvastamisel ja esitatud teabe kontrollimisel järgmised isikuandmed:

- 1) nimi ja esindaja nimi;
- 2) isikukood, isikukoodi puudumisel sünniaeg ja sünnikoht;
- 3) isikusamasuse tuvastamisel ja kontrollimisel kasutatud dokumendi nimetus ja number, selle väljaandmise kuupäev ja väljaandnud ametiasutuse nimetus;
- 4) teave isikut tõendavate dokumentide andmekogusse kantud andmete kontrollimiseks elektroonilise päringu tegemise kohta, kui dokumendi kehtivust kontrollitakse isikut tõendavate dokumentide andmekogusse kantud andmete alusel;
- 5) esindusõiguse tuvastamisel ja kontrollimisel kasutatud dokumendi nimetus, väljaandmise kuupäev ja väljaandja nimi või nimetus.

(4) Kohustatud isik registreerib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku või tema esindaja käest saadud teabe alusel tema elukoha aadressi, välja arvatud juriidilise isiku esindaja puhul, ja kutse- või tegevusala.

(5) Kohustatud isiku nõudmisel esitab majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingu osalev isik, ametiteenust kasutav isik või klient käesoleva seaduse §-s 21 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamiseks vajalikud dokumendid ja annab asjakohast teavet.

(6) Välisriigi juriidilise isiku esindaja peab kohustatud isiku nõudel esitama oma volitusi tõendava notariaalselt või sellega võrdsustatud korras kinnitatud dokumendi, mis on legaliseeritud või kinnitatud legaliseerimist asendava tunnistusega (apostilliga), kui välislepingust ei tulene teisiti.

(7) Kui käesoleva paragrahvi lõikes nimetatud dokumenti 1 või lõikes 4 nimetatud andmeid ei ole võimalik saada, võib kasutada isikusamasuse kontrollimiseks notariaalselt tõestatud või notariaalselt või ametlikult kinnitatud dokumente.

(8) Kohustatud isiku nõudmisel kinnitab majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik, ametiteenust kasutav isik või klient hooldusmeetmete kohaldamiseks esitatud teabe ja dokumentide õigsust oma allkirjaga. Kohustatud isik peab võtma informatsiooni õigsuse kontrollimiseks mõistlikke meetmeid.

§ 23. Juriidilise isiku isikusamasuse tuvastamise aluseks olevad dokumendid ja andmed

(1) Kohustatud isik tuvastab juriidilise isiku isikusamasuse ja õigusvõime olemasolu ning kontrollib saadud teavet. Eestis registreeritud juriidilise isiku ja Eestis registreeritud välisriigi äriühingu filiaali isikusamasus tuvastatakse asjakohase registri registrikaardi väljavõtte ning välisriigi juriidilise isiku isikusamasus tuvastatakse asjakohase registri väljavõtte või registreerimistunnistuse ära kirja või sellega võrdväärse dokumendi alusel, mille on pädev asutus või organ välja andnud kuni kuus kuud enne selle esitamist.

(2) Isikusamasuse tuvastamiseks esitatud dokument peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

- 1) juriidilise isiku ärinimi või nimi, asukoht ja aadress;
- 2) registrikood või registreerimisnumber;
- 3) dokumendi väljaandmise kuupäev ja välja andnud ametiasutuse nimetus.

(3) Kohustatud isik registreerib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumentide alusel, või kui vastavad andmed ei nähtu nimetatud dokumentidest ega avaliku ligipääsuga registritest, siis tehingus osaleva juriidilise isiku esindaja käest saadud teabe alusel järgmised andmed:

- 1) juhataja nimi või juhatuse liikmete või muu seda asendava organi liikmete nimed ja nende volitused juriidilise isiku esindamisel;
- 2) juriidilise isiku tegevusvaldkond, olulisemad äripartnerid, antud valdkonnas tegutsemise kogemus ja maksetavad;
- 3) sidevahendite andmed;
- 4) juriidilise isiku tegelike kasusaajate andmed.

(4) Registrikaardi väljavõtet ei pea nõudma, kui kohustatud isikul on ligipääs äriregistri, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri või välisriigi vastavate registrite andmetele.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 nimetatud dokumenti või andmeid ei ole võimalik saada, kasutatakse isikusamasuse kontrollimiseks notariaalselt tõestatud või notariaalselt või ametlikult kinnitatud dokumente.

(7) Kui kohustatud isik tuvastab käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmed juriidilise esindaja käest saadud teabe alusel, peab esindaja esitatud teabe ja dokumentide õigsust kinnitama oma allkirjaga. Kohustatud isik peab võtma informatsiooni õigsuse kontrollimiseks mõistlikke meetmeid.

§ 24. Ärisuhte seire

(1) Kohustatud isik kehtestab majandus-, kutse- või ametitegevuses loodud ärisuhte jälgimise põhimõtted (edaspidi *ärisuhte seire*).

(2) Ärisuhte seire peab hõlmama vähemalt järgmist:

1) ärisuhte raames tehtud tehingute kontroll, tagamaks, et tehingud on kooskõlas kohustatud isiku teadmistega kliendist, tema tegevusest ja riskiprofiilist;

2) hoolsusmeetmete kohaldamise käigus kogutud asjaomaste dokumentide, andmete või teabe regulaarne ajakohastamine;

3) vajadusel tehingus kasutatud vahendite allika ja päritolu tuvastamine;

4) majandus-, kutse- või ametitegevuses kõrgendatud tähelepanu pööramine kliendi tegevusele ja asjaoludele, mis viitavad kuritegelikule tegevusele, rahapesule või terrorismi rahastamisele või mille seotus rahapesu või terrorismi rahastamisega on tõenäoline, sealhulgas keerukatele, suure väärtusega ja ebatavalistele tehingutele ja tehingumustritele, millel ei ole mõistlikku majanduslikku või õiguspärast eesmärki;

5) majandus-, kutse- või ametitegevuses kõrgendatud tähelepanu pööramine ärisuhtele või tehingule, kui klient on pärit või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on suure riskiga kolmandas riigis või käesoleva seaduse § 38 lõikes 4 nimetatud riigis või territooriumil.

2. jagu

Hoolsusmeetmete kohaldamise erisused

§ 25. Tuginemine teise isiku poolt kogutud andmetele

(1) Kohustatud isik võib käesoleva seaduse §-s 21 nimetatud ühe või mitme hoolsusmeetme osalisel või täielikul täitmisel tugineda teise isiku kogutud andmetele ja dokumentidele, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

1) tagatud on, et hoolsusmeetmete kohaldamise käigus kogutakse vähemalt teave, mis võimaldab kindlaks teha, kes on ärisuhet loov või tehingut tegev isik, tema esindaja ja tegelik kasusaaja, samuti mis on ärisuhte või tehingu eesmärk ning olemus;

2) teise isikuga sõlmitakse kirjalik leping;

3) kohustatud isik on teinud kindlaks, et teine isik, kelle kogutud andmetele ja dokumentidele tuginetakse, on ise kohustatud täitma ja täidab tegelikkuses käesolevas seaduses sätestatud nõuetega võrdväärseid meetmeid, sealhulgas hoolsusmeetmete kohaldamise, riikliku taustaga isiku tuvastamise ja andmete säilitamise nõudeid, ning on või on valmis olema nõuete täitmise osas riikliku järelevalve all.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud lepinguga tagatakse, et:

1) tegevuse edasiandmine ei takista kohustatud isiku tegevust ega käesolevas seaduses sätestatud kohustuste täitmist;

2) teisele isikule laienevad ja ta on kohustatud täitma kõiki kohustatud isiku kohustusi ulatuses, mille osas need edasi anti;

3) tegevuse edasiandmine ei takista kohustatud isiku üle järelevalve teostamist;

4) pädeval järelevalveasutusel on võimalik läbi kohustatud isiku teostada järelevalvet teise isiku tegevuse üle osas, milles ta § 21 lõikes 1 sätestatud hoolsusmeetmeid rakendab, sealhulgas kohapeal seaduse nõuete täitmist kontrollida ja kohaldada teisi järelevalvelisi meetmeid;

5) teisel isikul on vajalikud teadmised ja oskused ning käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmise võime;

6) kohustatud isikul on õigus käesolevas seaduses sätestatud nõuete täitmist teise isiku poolt kontrollida;

7) käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmiseks kogutavaid dokumente ja andmeid säilitatakse ning kliendi ja tema tegeliku kasusaaja tuvastamisega seotud dokumendid või muud asjakohased dokumentide koopiad antakse kohustatud isiku nõudmisel talle viivitamata üle või esitatakse pädevale asutusele.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud lepingu sõlmimisest ja ülesütlemisest teavitatakse eelnevalt pädevat järelevalveasutust. Teabe edastamisel märgib kohustatud isik muu hulgas, milliseid hoolsusmeetmeid teine isik kohaldab. Pädeva järelevalveasutuse nõudmisel esitab kohustatud isik käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 nimetatud lepingu koopia.

(4) Olukorras, kus kohustatud isik tugineb andmete ja dokumentide kogumisel kontserni kuuluvale teise isiku, kes on asutatud riigis, kus kohaldatakse käesolevas seaduses sätestatud nõuetega võrdväärseid nõudeid, sealhulgas võtab ta arvesse hoolsusmeetmete kohaldamise, riikliku taustaga isiku tuvastamise ja andmete säilitamise nõudeid, ja kus kontserni üle teostatakse grupipõhist järelevalvet, kogutud andmetele, ei pea ta kohaldama käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 3 sätestatud nõuet.

(5) Kohustatud isikul on keelatud tugineda teise isiku, kes on asutatud või kelle elukoht on suure riskiga kolmandas riigis, kogutud andmetele.

(6) Käesolevast seadusest tulenevate nõuete täitmise eest vastutab teise isiku kogutud andmetele tuginev kohustatud isik.

§ 26. Krediidiasutuse ja finantseerimisasutuse ja Eesti Panga kohaldatavate hoolsusmeetmete erisused

(1) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus ei tohi osutada teenuseid, mida on võimalik kasutada ilma tehingus osaleva isiku isikusamasust tuvastamata ja esitatud teavet kontrollimata, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 28 nimetatud juhtudel. Krediidiasutus ja finantseerimisasutus on kohustatud konto avama ja kontot pidama kontoomaniku nimel.

(2) Krediidiasutusel ja finantseerimisasutusel on keelatud sõlmida lepingut või teha otsust anonüümse konto või hoiuraamatu avamise kohta. Keeldu rikkuv tehing on tühine.

(3) Eesti Pank kohaldab käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hoolsusmeetmeid, kui ta kõrvaldab käibelt või vahetab ümber pangatähti või münte üle 10 000 euro väärtuses või võrdväärse summa muus vääringus, või kui talle tasutakse meenemüntide või teiste numismaatilis-bonistiliste toodete müügil sularahas üle 10 000 euro või võrdväärse summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas tasumine toimub ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena.

(4) Eesti Pank kohaldab käesoleva § 21 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hoolsusmeetmeid alati, kui on kahtlus isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise või vastavate andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete piisavuses või tõele vastavuses ning rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral.

§ 27. Elukindlustuse ja investeerimiskirjaga kindlustusele rakendatavad hoolsusmeetmed

(1) Krediitiasutused ja finantseerimisasutused rakendavad elukindlustuse või investeerimiskirjaga kindlustuse puhul käesoleva seaduse §-s 21 nimetatud hoolsusmeetmeid järgmistel erisustel:

- 1) tuvastatakse kindlustuslepingus määratud soodustatud isik kohe pärast selle isiku määramist või sellest isikust teadasaamist;
- 2) kui soodustatud isik või isikud määratakse tulevikus, siis tuleb omaduste või liigi järgi või muul viisil määratud isikute ringi kohta koguda piisavalt andmeid, et oleks tõendatud, et väljamakse tegemise ajal suudetakse soodustatud isiku isikusamasus tuvastada.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 nimetatud isikusamasus kontrollitakse kohe pärast soodustatud isikute tuvastamist või määramist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 2 puhul kontrollitakse soodustatud isiku isikusamasust väljamakse tegemise ajal.

(4) Kui elukindlustuse või investeerimiskirjaga kindlustuse hüvitise soodustatud isikuks määratakse tervikuna või osaliselt kolmas isik, peab määramisest teadlik krediitiasutus või finantseerimisasutus tuvastama füüsilise või juriidilise isiku või õigusliku üksuse soodustatud isikuna määramise ajal selle soodustatud isiku, kellele kindlustuslepingujärgne hüvitis välja makstakse.

§ 28. Piiratud kasutusega kontode suhtes kohaldatavad hoolsusmeetmed

(1) Erandina võib krediitiasutus, finantseerimisasutus või väärtpaberite keskkletoorium avada konto, sealhulgas väärtpaberikonto, enne käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamist, kui kliendi poolt ega tema nimel ei ole võimalik teha kontol hoitava varaga tehinguid kuni käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud hoolsusmeetmete täieliku kohaldamiseni, tehes seda esimesel mõistlikul võimalusel.

(2) Krediitiasutus võib asutatava äriühingu nimele avada konto äriseadustiku § 67 lõike 4 punkti 1 alusel kehtestatud korras registripidaja poolt arvutivõrgu kaudu automaatselt kontrollitud isikuandmetele tuginedes või äriseadustiku § 520 lõike 4 alusel volitatud notari kaudu tingimusel, et nimetatud kontole tehakse osa- või aktsiakapitali sissemakse konto kaudu, mis on avatud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis tegutsevas krediitiasutuses või lepinguriigis avatud välisriigi krediitiasutuse filiaalis, ja kontot ei debiteerita enne äriühingu Eesti äriregistrisse kandmist ning käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamist käesoleva seaduse § 31 lõikes 3 sätestatud korras. Äriühingu esindajad peavad krediitiasutusel võimaldama hoolsusmeetmete kohaldamist ja sõlmima selle konto kohta arvelduslepingu kuue kuu jooksul konto avamisest arvates.

§ 29. Usaldusfondide ja nendega sarnaste õiguslike üksuste suhtes kohaldatavad hoolsusmeetmed

Lisaks käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 nimetatud hoolsusmeetmetele kogub krediitiasutus või finantseerimisasutus usaldusfondide või nendega sarnaste õiguslike üksuste soodustatud isikute puhul, kes on määratud teatavate omaduste või liigi järgi, piisavalt teavet, et olla

kindel, et ta suudab väljamakse tegemise ajal või siis, kui soodustatud isik kasutab oma õigusi, tuvastada soodustatud isiku isikusamasuse.

§ 30. Mittetulundusühingute ja sihtasutuste poolt kohaldatavad hoolsusmeetmed

(1) Käesoleva seaduse § 3 lõikes 3 nimetatud isikud kohaldavad käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hoolsusmeetmeid, kui neile tasutakse või nad tasuvad sularahas üle 5000 euro või sellega võrdväärse summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas tasumine toimub ühe maksena või mitme omavahel seotud maksena.

(2) Käesoleva seaduse § 3 lõikes 3 nimetatud isikud kohaldavad käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktides 1–4 nimetatud hoolsusmeetmeid alati, kui on kahtlus isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise või vastavate andmete ajakohastamise käigus varem kogutud dokumentide või andmete piisavuses või tõele vastavuses ning rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral.

§ 31. Õigusteenuse osutaja kohaldatavate hoolsusmeetmete erisused

(1) Notari poolt isikusamasuse tuvastamisel ja muude hoolsusmeetmete kohaldamisel lähtutakse tõestamisseadusest ja notariaadiseadusest, arvestades käesolevast seadusest tulenevaid erisusi.

(2) Notar, kohtutäitur, pankrotihaldur, audiitor, advokaat ja muu õigusteenuse osutaja võivad kliendi, tehingus osaleva isiku ja tegeliku kasusaaja isikusamasust tuvastada ja esitatud teavet kontrollida ärisuhte loomise või tehingu tegemise ajal, kui see on vajalik, et kutsetegevuse tavapärasest käiku mitte katkestada, ja kui rahapesu või terrorismi rahastamise risk on väike.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud juhul tuleb hoolsusmeetmete kohaldamine lõpetada võimalikult kiiresti pärast esmakontakti ja enne siduvate toimingute tegemist.

§ 32. Isikusamasuse tuvastamine ja kontrollimine infotehnoloogiliste vahendite abil

(1) Isikusamasuse tuvastamine ja kontrollimine infotehnoloogiliste vahendite abil on lubatud, kui:

1) isikusamasuse tuvastamiseks ja kontrollimiseks kasutatakse Eesti Vabariigi välja antud digitaalseks isiku tõendamiseks ette nähtud dokumenti, ja kui isik on välisriigi kodanik, siis samaaegselt ka välisriigi pädeva asutuse välja antud isikut tõendavat dokumenti;

2) isikusamasuse tuvastamiseks ja kontrollimiseks kasutatakse isikut tõendavate dokumentide seaduses sätestatud isikut tõendavate dokumentide andmekogusse kantud isiku tuvastamise andmeid;

3) e-residendiga ärisuhte loomise krediidasutuse või finantseerimisasutusega, otsustab selle krediidasutuse või finantseerimisasutuse juhatus või juhatuse volitatud isik või isikud.

(2) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega infotehnoloogiliste vahendite abil isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise tehnilised nõuded ja korra.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud määrus täpsustab vähemalt teabe avaldamise nõudeid, ärisuhte loomisel ja tehingu tegemisel rakendatavaid protseduurireegleid, nõudeid tehingu osapoolte tahteavaldustega seotud tegevustele, ankeetküsitluste ja ärisuhte loomisel kohustusliku protseduurireeglina läbiviidava reaalses intervjuu korraldamist, isiku

näokujutise töötlemise tingimusi, samuti sooritatud protseduure sünkroniseeritud heli ja kujutisega kajastava infovoo kvaliteedi ning salvestamise ja salvestise taasesitatavuse nõudeid.

3. jagu

Hoolsusmeetmete kohaldamise lihtsustatud kord

§ 33. Hoolsusmeetmete kohaldamine lihtsustatud korras

(1) Kui käesoleva seaduse § 12 või 14 alusel on tuvastatud väiksema rahapesu ja terrorismi rahastamise riskiga valdkonnad, võib kohustatud isik kohaldada selles valdkonnas tegutsedes kliendi suhtes hoolsusmeetmeid lihtsustatud korras.

(2) Enne kliendi suhtes hoolsusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamist teeb kohustatud isik kindlaks, et ärisuhe, tehing või toiming on väiksema riskiga, ning krediitiasutus ja finantseerimisasutus määravad sellisele tehingule või kliendile madalama riskiastme.

(3) Hoolsusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamine on lubatud ulatuses, kus kohustatud isik tagab tehingute, toimingute ja ärisuhete piisava jälgimise, et oleks võimalik tuvastada ebatavalised tehingud ja võimaldada kahtlastest tehingutest teatamine käesoleva seaduse §-s 50 sätestatud korras.

§ 34. Hoolsusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamise tingimused

(1) Hoolsusmeetmete lihtsustatud korras rakendamisel kohaldatakse käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punkte 1–3 ja 6 ning kohustatud isik määrab § 21 lõike 1 punktide 4 ja 5 rakendamise vajaduse ja ulatuse, lähtudes tuvastatud väiksema riski iseloomust ning kui on täidetud vähemalt järgmised tingimused:

1) kliendiga on sõlmitud kirjalik kehtvusleping;

2) tehinguga seotud makse tehakse konto kaudu, mis asub Eestis äriregistrisse kantud krediitiasutuses või välisriigi krediitiasutuse filiaalis või krediitiasutuses, kes on asutatud või kelle tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad käesolevas seaduses sätestatuga võrdväärased nõuded;

3) kliendi või tehingus osaleva isikuga seotud sissetulevate või väljaminevate maksete koguväärtus aastas ei ületa 15 000 eurot.

(2) Käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktide 1–3 lihtsustatud korras rakendamisel võib kliendi või tegelikult kasu saava omaniku isikusamasust kontrollida ka ärisuhte loomise ajal, kui seda on vaja, et äritegevuse tavapärast käiku mitte häirida. Sellisel juhul tuleb isikusamasuse kontrollimine lõpule viia võimalikult kiiresti ning enne siduvate toimingute tegemist.

(3) Käesoleva seaduse §-s 12 nimetatud riikliku riskihinnanguga võib ette näha täiendavaid sektoreid ja valdkondi, kus võib lihtsustatud hoolsusmeetmeid kohaldada.

§ 35. Väiksemat riski iseloomustavad asjaolud

(1) Hoolsusmeetmete lihtsustatud korras kohaldamisele eelnevalt võetakse arvesse erinevaid väiksemale riskile viitavaid asjaolusid ja kohustatud isik määrab, kas neid rakendatakse kogumis, osaliselt või eraldi alustena.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt väiksemale riskile viitavate asjaolude hindamisel arvestatakse kliendi isikuga seotud riske vähendava asjaoluna vähemalt olukorda, kus klient on:

- 1) börsil noteeritud äriühing, kelle suhtes kohaldatakse avalikustamiskohustusi, millega on kehtestatud nõuded, et tagada tegeliku kasusaaja osas piisav läbipaistvus;
- 2) Eestis asutatud avalik-õiguslik juriidiline isik;
- 3) Eesti või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi valitsusasutus või muu avalikke ülesandeid täitev asutus;
- 4) Euroopa Ühenduse asutus;
- 5) enda nimel tegutsev krediidasutus või finantseerimisasutus, Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või kolmandas riigis asuv krediidasutus või finantseerimisasutus, kelle kohta kehtivad tema asukohariigis käesolevas seaduses sätestatuga võrdväärsed nõuded, mille täitmise üle teostatakse riiklikku järelevalvet;
- 6) isik, kes on väiksema riskiga geograafilise piirkonna resident.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt väiksemale riskile viitavate asjaolude hindamisel võib geograafiliseks riskide vähendavaks asjaoluks lugeda vähemalt selliseid olukordi, kui klient on pärit või tema elu- või asukoht on:

- 1) Euroopa majanduspiirkonna liikmesriigis;
- 2) kolmandas riigis, kus on tõhusad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise süsteemid;
- 3) kolmandas riigis, kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korrupsiooni ja muu kuritegeliku tegevuse tase madal;
- 4) kolmandas riigis, kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, aruannete või avaldatud järeldaruannete kohaselt on kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise nõuded, mis on kooskõlas rahapesu tõkestamise nõukoja (FATF) muudetud soovitusetega, ning kus neid nõudeid tõhusalt rakendatakse.

§ 36. Krediidi ja finantseerimisasutuse poolt lihtsustatud hoolsusmeetmete kohaldamise erisused

(1) Krediidasutus ja finantseerimisasutus arvestab väiksemat riski iseloomustavate asjaolude tuvastamisel ja lihtsustatud hoolsusmeetmete valikul Euroopa järelevalveasutuste suuniseid riskitegurite kohta.

(2) Käesoleva seaduse § 35 lõike 1 kohaselt võib väiksemale riskile viitavate asjaolude hindamisel toote, teenuse, tehingu või edastamiskanaliga seotud riske vähendavateks asjaoludeks lugeda vähemalt järgmisi asjaolusid:

- 1) väikse kindlustusmaksega elukindlustuslepingut;
- 2) pensioniskeemi kindlustuslepingut, kui see ei sisalda ennetähtaegse tagasiostmise valikuõigust ning seda ei saa kasutada tagatisena;
- 3) töötajatele väljateenitud aastate pensioni või muid sarnaseid pensionihüvitisi võimaldavat skeemi, mille puhul kindlustusmaksed arvatakse palgast maha ning pensioniskeemi tingimused ei võimalda skeemis osaleja huvide üleandmist;
- 4) finantstooteid või -teenuseid, mis pakuvad asjakohaselt kindlaksmääratud ja piiratud teenuseid teatavatele kliendirühmadele, et suurendada juurdepääsu finantsalase kaasamise eesmärgil;
- 5) tooteid, mille puhul juhitakse rahapesu ja terrorismi rahastamise riski muude teguritega, nagu rahalised piirmäärad lisaks käesoleva seaduse § 34 lõike 3 punktis 3 sätestatule või läbipaistvust tõstvad meetmed;

6) maksekontoga seotud põhimakseteenuseid.

4. jagu

Hoolsusmeetmete kohaldamise tugevdatud kord

§ 37. Hoolsusmeetmete kohaldamine tugevdatud korras

(1) Kohustatud isik kohaldab hoolsusmeetmeid tugevdatud korras, et asjakohaselt juhtida ja maandada tavapärasest kõrgemat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski.

(2) Hoolsusmeetmeid kohaldatakse tugevdatud korras alati, kui:

1) ärisuhe luuakse või tehing algatatakse viisil, mille puhul ei viibita kliendi, tema esindaja või tehingu poolega samas kohas ja ei kohaldata kaitseabinõudena käesoleva seaduse § 32 rakendamist või tingimust, et isikusamasus tuvastatakse Eesti Vabariigi väljaantud digitaalseks isiku tõendamiseks ettenähtud dokumendi alusel ning tehingu või teenuse osutamise lepinguga seotud maksetehing on Eesti riigi sisene raha ülekandmine, mille summa ühes kalendrikuus ei ületa 2000 eurot;

2) isikusamasuse tuvastamisel või esitatud teabe kontrollimisel on tekkinud kahtlus esitatud andmete tõele vastavuses või dokumentide ehtsuse osas või tegeliku kasusaaja tuvastamise osas;

3) majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik, ametiteenust kasutav isik või klient on riikliku taustaga isik, välja arvatud kohalik riikliku taustaga isik, selle pereliige või lähedane kaastöötaja;

4) majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik, ametiteenust kasutava isik või klient on pärit suure riskiga kolmandast riigist või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on suure riskiga kolmandas riigis;

5) klient või tehingus osalev isik või ametiteenust kasutav isik on pärit või tema elu- või asukoht või makse saaja makseteenuse pakkuja asukoht on riigis või terrorituumil, kus usaldusväärsete allikate, nagu vastastikuste hindamiste, aruannete või avaldatud järelaruannete kohaselt ei ole kehtestatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise tõhusaid süsteeme, mis on kooskõlas rahapesu tõkestamise nõukoja soovitustega, või mida loetakse madala maksumääraga territooriumiks.

(3) Kohustatud isik kohaldab tugevdatud hoolsusmeetmeid ka, kui käesoleva seaduse § 21 lõike 6 alusel ning §-dele 12, 14 ja 38 tuginedes koostatud riskihinnangus on tuvastatud, et antud majandus- või kutsetegevuse, valdkonna või asjaolude korral on tegemist tavapärasest kõrgema rahapesu või terrorismi rahastamise riskiga olukorraga.

(4) Hoolsusmeetmeid võib tugevdatud korras kohaldamata jätta Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis asutatud kohustatud isiku filiaali ja enamusosalusega tütarettevõtja suhtes, mis asub suure riskiga kolmandas riigis, kui see filiaal ja enamusosalusega tütarettevõtja järgivad täielikult kontserniüleseid protseduure kooskõlas käesoleva seaduse §-ga 16 ja kohustatud isik hindab, et hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamisest loobumisega ei kaasne olulisi täiendavaid rahapesu ja terrorismi rahastamise riske.

§ 38. Suuremat riski iseloomustavad asjaolud

(1) Lisaks käesoleva seaduse § 37 lõikes 2 nimetatud juhtudele võetakse hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamisel arvesse käesoleva paragrahvi lõigetes 2–4 nimetatud

erinevaid suuremale rahapesu ja terrorismi rahastamise riskile viitavaid asjaolusid. Kohustatud isik määratleb, kas ta rakendab neid asjaolusid kogumis, osaliselt või eraldi alustena hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt suuremale riskile viitavate asjaolude hindamisel arvestatakse kliendi isikuga seotud riske suurendavate asjaoludena vähemalt olukorda, kus:

1) ärisuhe toimib ebatavalistel asjaoludel, sealhulgas keeruliste ja ebatavaliselt suuremahuliste tehingute ning ebatavaliste tehingumustrite korral, millel ei ole selget majanduslikku või õiguspärasest eesmärki;

2) kliendiks on käesoleva paragrahvi lõikes 4 loetletud kõrgema riskiga geograafilise piirkonna resident;

3) kliendiks on juriidiline isik või lepinguline õiguslik üksus, mis tegeleb personaalse varahaldusega;

4) kliendiks on suuri sularahakoguseid käitlev ettevõtte;

5) kliendiks oleva äriühingu omandistruktuur näib äriühingu tegevust silmas pidades ebatavaline või liiga keeruline.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt suuremale riskile viitavatele asjaolude hindamisel arvestatakse toote, teenuse, tehingu või edastamiskanali seotud riski suurendava asjaoluna vähemalt olukorda, kus on tegemist:

1) privaatspangandusega;

2) toote pakkumise või tehingu tegemise või vahendamise, mis võib soodustada anonüümsust;

3) tundmatutelt või mitteseotud kolmandatelt isikutelt saadud maksetega;

5) uute toodete ja uute äritavadega, sealhulgas uue edastamismehhanismi või uue või areneva tehnoloogia kasutamine nii uute kui ka olemasolevate toodete puhul.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt suuremale riskile viitavate asjaolude hindamisel arvestatakse geograafilist riski suurendava asjaoluna vähemalt olukorda, kus klient, tehingus osalev isik või tehing ise on seotud riigiga:

1) kus usaldusväärsete allikate kohaselt on korruptsiooni või muu kuritegeliku tegevuse tase märkimisväärne;

2) mille suhtes on kehtestatud sanktsioonid, embargo või nendega sarnased meetmed, näiteks Euroopa Liidu või ÜRO poolt;

3) mis rahastab või toetab terrorismi või mille territooriumil tegutsevad Euroopa Liidu või ÜRO määratud terroristlikud organisatsioonid.

(5) Krediidiasutus või finantseerimisasutus võtab lisaks käesoleva paragrahvi lõigetele 2–4 arvesse Euroopa järelevalveasutuste vastavaid suuniseid riskifaktorite kohta ja kohaldab tugevdatud hoolsusmeetmeid alati, kui majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus osaleva isiku või kliendi isikusamasus on tuvastatud ja esitatud teave kontrollitud isikuga või kliendiga samas kohas viibimata ning käesoleva seaduse §-s 32 sätestatud korda järgimata.

(6) Käesoleva seaduse §-s 12 nimetatud riikliku riskihinnanguga võib ette näha täiendavad tugevdatud hoolsusmeetmed ja valdkonnad ning vajadusel riigid, mille suhtes kohustatud isikud peavad neid kohaldama.

§ 39. Tugevdatud hoolsusmeetmed

(1) Kohustatud isik valib tugevdatud hoolsusmeetme, et juhtida ja maandada tuvastatud tavapärasest kõrgemat rahapesu ja terrorismi rahastamise riski.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustuse täitmiseks võib kohustatud isik muu hulgas kohaldada ühte või mitut järgmistest tugevdatud hoolsusmeetmetest:

- 1) isikusamasuse tuvastamisel täiendavalt esitatud teabe kontrollimine lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärinevad usaldusväärsest ja sõltumatust allikast;
- 2) täiendava teabe kogumine ärisuhte, tehingu või toimingu eesmärgi ja olemuse kohta ja esitatud teabe kontrollimine lisadokumentide, andmete või teabe põhjal, mis pärinevad usaldusväärsest ja sõltumatust allikast;
- 3) täiendava teabe ja dokumentide kogumine ärisuhte raames tehtavate tehingute tegeliku teostamise kohta, et välistada tehingute näilisus;
- 4) täiendava teabe ja dokumentide kogumine ärisuhte raames tehtavas tehingus kasutatavate vahendite allika ja päritolu tuvastamiseks, et välistada tehingute näilisus;
- 5) tehinguga seotud esimese makse tegemine konto kaudu, mis on avatud tehingus osaleva isiku või kliendi nimel krediidasutuses, kes on registreeritud või kelle tegevuskoht on Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad käesolevas seaduses sätestatuga võrdväärsed nõuded;
- 6) isiku või tema esindaja suhtes käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktides 1–3 nimetatud hoolsusmeetmete kohaldamine temaga samas kohas viibides.

(3) Kohustatud isik peab tugevdatud hoolsusmeetmena tavapärasest sagedamini kohaldama ärisuhte seiret, sealhulgas hiljemalt kuus kuud pärast ärisuhte loomist hindama uuesti kliendi riskiprofiili.

(4) Krediidi- ja finantseerimisasutus võtab lisaks käesolevas paragrahvis sätestatule arvesse Euroopa järelevalveasutuste vastavaid suuniseid riskifaktorite kohta.

§ 40. Suure riskiga kolmandas riigis tegutsevate füüsiliste ja juriidiliste isikutega tehtavate tehingute puhul kohaldatavad tugevdatud hoolsusmeetmed

(1) Kui kohustatud isik puutub oma majandus- või kutsetegevuses tehtava tehingu või ametitoimingus osaleva isiku, ametiteenust kasutava isiku või kliendi kaudu kokku suure riskiga kolmanda riigiga, kohaldab ta järgmisi tugevdatud hoolsusmeetmeid:

- 1) täiendava informatsiooni hankimine kliendi ja tema tegeliku kasusaaja kohta;
- 2) täiendava informatsiooni hankimine ärisuhte planeeritava sisu kohta;
- 3) informatsiooni hankimine kliendi ja tema tegeliku kasusaaja rahaliste vahendite ja rikkuse päritolu kohta;
- 4) informatsiooni hankimine planeeritud või teostatud tehingute põhjuste kohta;
- 5) kõrgemalt juhtkonnalt loa saamine ärisuhte loomiseks või selle jätkamiseks;
- 6) ärisuhte seire tõhustamine, tõstes kohaldatavate kontrollimeetmete arvu ja kohaldamise tihedust ning valides tehingute näitajad, mida kontrollitakse täiendavalt.

(2) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule võib kohustatud isik nõuda kliendilt makse tegemist kliendi nimel olevalt kontolt Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi või käesolevas seaduses sätestatud nõuetega võrdväärsed nõudeid rakendava kolmanda riigi krediidasutusest.

(3) Kohustatud isik teatab täiendava meetmena viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast tehingu tegemist, rahapesu andmebüroole igast tehingust, mis tehakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ärisuhte raames.

(4) Kohustatud isikul on lubatud ärisuhte jätkamine ainult suure riskiga kolmanda riigi residentist füüsilise isiku või seal asutatud juriidilise isikuga.

(5) Krediidiasutus või finantseerimisasutus rakendab lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule täiendavalt ühte või mitut järgmist meetet:

- 1) filiaali või esinduse tegevuse lõpetamine suure riskiga kolmandas riigis;
- 2) erakorralise auditi läbiviimine krediidiasutuse või finantseerimisasutuse suure riskiga kolmandas riigis asuvas tütarühingus või filiaalis;
- 3) suure riskiga kolmanda riigi kohustatud isikuga korrespondentsuhte hindamine ja vajadusel lõpetamine.

§ 41. Korrespondentsuhted kolmanda riigi krediidiasutusega

(1) Krediidiasutus või finantseerimisasutus võtab piiriülese korrespondentsuhte korral kolmanda riigi respondentasutusega lisaks käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 sätestatule kasutusele järgmised tugevdatud hoolsusmeetmed:

- 1) piisava teabe kogumine respondentasutuse kohta, et täielikult mõista respondentasutuse tegevuse olemust ja teha avalikult kättesaadava teabe põhjal otsus asjaomase asutuse maine ja järelevalve kvaliteedi üle, sealhulgas uurides, kas asutuse suhtes on algatatud menetlusi seoses rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise õigusaktide rikkumisega;
- 2) respondentasutuses rakendatavate rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise kontrollisüsteemide hindamine;
- 3) kõrgemalt juhtkonnalt eelnevalt nõusoleku saamine uue korrespondentsuhte loomiseks;
- 4) mõlema asutuse vastavate kohustuste dokumenteerimine;
- 5) laiendatud kasutusõigusega kontode puhul selles veendumine, et respondentasutus on kontrollinud korrespondentasutuse kontodele otsesest juurdepääsu omavate klientide isikusamasust, kohaldab nende suhtes pidevalt hoolsusmeetmeid ning suudab taotluse korral esitada asjakohased kliendi suhtes rakendatavad hoolsusmeetmed.

§ 42. Tehingud riikliku taustaga isikuga

(1) Lisaks käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 sätestatule kohaldab kohustatud isik olukorras, kus majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus või ametitoimingus osalev isik, ametiteenust kasutav isik või klient on riikliku taustaga isik, riikliku taustaga isiku pereliige või riikliku taustaga isiku lähedaseks kaastöötajaks peetav isik, järgmisi tugevdatud hoolsusmeetmeid:

- 1) saab kõrgemalt juhtkonnalt heakskiidu selle isikuga ärisuhte loomiseks või jätkamiseks;
- 2) rakendab meetmeid, et teha kindlaks selle isiku rikkuse päritolu ja nende rahaliste vahendite allikad, mida ärisuhtes või tehingute tegemisel kasutatakse;
- 3) teostab selle ärisuhte pidevat tugevdatud seiret.

(2) Lisaks käesoleva seaduse §-s 27 sätestatule võtab kohustatud isik mõistlikke meetmeid, et teha kindlaks, kas elukindlustuse või investeerimisriskiga kindlustuslepingu soodustatud isik või soodustatud isiku tegelik kasusaaja on riikliku taustaga isik. Meetmed võetakse hiljemalt väljamakse tegemisel või soodustatud isiku määramisel. Kui kohustatud isik tuvastab riikliku taustaga isiku, riikliku taustaga isiku pereliikme või riikliku taustaga isiku lähedaseks kaastöötajaks peetava isiku, rakendab ta lisaks käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 sätestatule järgmisi tugevdatud hoolsusmeetmeid:

- 1) kõrgema juhtkonna teavitamine enne kindlustuslepingukohaste väljamaksete tegemist;
- 2) üksikasjalikult kogu ärisuhte kontrollimist.

(3) Kui riikliku taustaga isik ei täida enam talle antud olulisi avalikke ülesandeid, peab kohustatud isik vähemalt 12 kuu jooksul võtma arvesse riske, mis on kõnealuse isikuga

jättkuvalt seotud, ning rakendama asjakohaseid ja riskitundlikkusest lähtuvaid meetmeid seni, kuni on kindel, et riikliku taustaga isikutele omaseid riske kõnealuse isiku puhul enam ei esine.

(4) Kohustatud isik võib käesolevas paragrahvis sätestatud meetmed jätta kohaldamata kohaliku riikliku taustaga isiku, tema pereliikme või tema lähedaseks kaastöötajaks peetava isiku suhtes, kui puuduvad muud kõrgemale riskile viitavad asjaolud.

5. jagu

Hoolsusmeetmete kohaldamata jätmise tagajärjed

§ 43. Isiku, tema esindaja või tegeliku kasusaaja tuvastamise võimatuse tagajärjed

(1) Kohustatud isikul on keelatud luua ärisuhet või võimaldada tehingu tegemist või seda lõpule viia, kui ta ei suuda täita käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punktis 1, 2 või 3 sätestatud hoolsusmeetmeid.

(2) Kohustatud isikul on keelatud luua ärisuhe või teha tehing isikuga, kelle kapitali moodustavad esitajaaktsiad või muud esitajaväärtpaberid.

(3) Makseteenuse pakkujal on keelatud kliendi maksejuhist täita või rahalisi vahendeid kättesaadavaks teha, kui ta ei suuda täita käesoleva seaduse § 20 lõikes 4 sätestatud kohustust.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud olukorras on kohustatud isikul kliendiga ärisuhe, loetakse kliendi poolt hoolsusmeetmete rakendamiseks vajaliku teabe või dokumentide andmisest keeldumine oluliseks lepingu rikkumiseks ning kohustatud isikul on kohustus ärisuhte aluseks olev kestvusleping etteteatamistähtaega järgimata erakorraliselt üles öelda ja kaaluda kliendiga seoses kahtlasest tehingust teatamist rahapesu andmebüroole käesoleva seaduse §-s 50 sätestatud korras.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud keeldu rikkuv kokkulepe on tühine.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1–5 sätestatud ei kohaldata, kui kohustatud isik on ärisuhte loomisest, tehingust või tehingu katsest teavitatud rahapesu andmebürood käesoleva seaduse §-s 50 sätestatud korras ja saanud rahapesu andmebüroolt konkreetsed juhised ärisuhet, ärisuhte loomist või tehingu tegemist jätkata.

§ 44. Teiste hoolsusmeetmete kohaldamata jätmise tagajärjed

(1) Kohustatud isikul on õigus keelduda tehingu tegemisest, kui tehingus või ametitöimingu osalev isik, ametiteenust kasutav isik või klient, vaatamata sellekohasele nõudmisele, ei esita dokumente ja asjakohast teavet või tehingu objektiks oleva vara päritolu tõendavaid andmeid või dokumente või kui esitatud andmete ja dokumentide põhjal tekib kohustatud isikul kahtlus, et tegemist võib olla rahapesu või terrorismi rahastamisega.

(2) Kohustatud isikul on õigus ärisuhte aluseks olev kestvusleping etteteatamistähtaega järgimata erakorraliselt üles öelda, kui isiku e-residendi digitaalse isikutunnistuse väljaandmisest keeldutakse, selle kehtivus peatatakse või see tunnistatakse kehtetuks isikut tõendavate dokumentide seaduse § 20⁶ lõikes 2 või 3 sätestatud alusel.

(3) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 kirjeldatud tingimustel oleks tehingu tegemata jätmine võimatu või kui tehingu tegemata jätmine või ärisuhte lõpetamine võib takistada kahtlasest tehingust kasu saajate tabamiseks tehtavaid jõupingutusi, võib kohustatud isik tehingu siiski teha või ärisuhtega jätkata, teavitades rahapesu andmebürood kohe pärast tehingu tegemist või ärisuhte jätkamise otsustamist käesoleva seaduse §-s 50 sätestatud korras.

§ 45. Kliendi vara edasikandmise piirangud

(1) Kohustatud isik võib käesolevas jaos sätestatu rakendamisel kanda kliendi vara üksnes kontole, mis on avatud Eestis äriregistrisse kantud krediidasutuses või välisriigi krediidasutuse filiaalis või krediidasutuses, kes on registreeritud või kellel on tegevuskoht Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad käesolevas seaduses sätestatuga võrdväärsed nõuded.

(2) Käesoleva seaduse § 29 lõikes 2 sätestatud viisil asutatavale äriühingule konto avamise korral rakendatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud, kui rahapesu andmebüroo ei ole käesoleva seaduse § 56 alusel tehtud ettekirjutusega teistsugust korda ette näinud. Käesoleva lõike rakendamisel ei kohaldata võlaõigusseaduse § 720 lõikes 6 sätestatud.

§ 46. Erisused õigusteenuse osutamisel

Käesolevas jaos sätestatud ei kohaldata notari, kohtutäituri, pankrotihalduri, audiitori, advokaadi ja muu õigusteenuse osutaja, raamatupidamisteenuse pakkuja ning raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkuja suhtes, kui kõnealused kohustatud isikud on seotud kliendi õigusliku seisundi hindamisega või ülesannete täitmisega kõnealuse kliendi kaitsja või esindajana kohtumenetluses või sellega seoses, sealhulgas seoses nõustamisega menetluse algatamise või vältimise asjus.

4. peatükk

ANDMETE KOGUMINE, SÄILITAMINE JA KAITSE

§ 47. Andmete registreerimine

(1) Kohustatud isik registreerib tehingu tegemise kuupäeva või ajavahemiku ja tehingu sisu kirjelduse.

(2) Kohustatud isik registreerib lisaks lõikes 1 sätestatule:

- 1) teabe kohustatud isiku poolt ärisuhte loomisest või tehingu tegemisest keeldumise asjaolude kohta;
- 2) tehingus või ametitoomingus osaleva isiku, ametiteenust kasutava isiku või kliendi algatusel ärisuhte loomisest või tehingu tegemisest loobumise asjaolud, kui loobumine on seotud kohustatud isiku poolt hoolsusmeetmete kohaldamisega;
- 3) teabe, kui infotehnoloogiliste vahendite abil ei ole võimalik käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 nimetatud hoolsusmeetmeid kohaldada;
- 4) teabe ärisuhte lõpetamise asjaolude kohta seoses hoolsusmeetmete kohaldamise võimatusega;
- 5) käesoleva seaduse §-st 50 tuleneva teatamiskohustuse aluseks oleva teabe;

6), seltsingu, ühisuse või muu juriidilise isiku staatust mitteomava isikute ühenduse esindaja või usalduslepingu või usaldusisikuga tehinguid tehes asjaolu, et isik omab sellist staatust ning registrikaardi väljavõtte registrist, kus selline juriidilise isiku staatust mitteomav isikute ühendus on registreeritud.

(3) Krediidiasutus ja finantseerimisasutus ning väärtpaberite keskdepositoorium registreerivad tehingu kohta lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatule järgmised andmed:

- 1) konto avamisel konto tüübi, konto numbriga ja vääringu ning väärtpaberite või muu vara olulised tunnused;
- 2) vara hoiule võtmisel deponeerimise numbriga ja vara turuhinna hoiule võtmise päeval või vara täpse kirjelduse, kui nimetatud vara turuhinda ei ole võimalik määrata;
- 3) panga hoiulaeka või seifi üürimisel ja kasutamisel hoiulaeka või seifi numbriga;
- 4) aktsiate, võlakirjade ja muude väärtpaberitega seotud väljamakse tegemisel väärtpaberite liigi, tehingu rahalise väärtuse, vääringu ja konto numbriga;
- 5) kindlustuslepingu sõlmimisel selle konto numbriga, mida esimese preemiasumma ulatuses debiteeriti;
- 6) kindlustuslepingu alusel väljamakse tegemisel selle konto numbriga, mida väljamakse summa ulatuses krediteeriti;
- 7) maksevahenduse korral andmed, mille edastamine on kohustuslik vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) 2015/847;
- 8) muu tehingu puhul tehingu summa, vääringu ja konto numbriga.

§ 48. Andmete säilitamine

(1) Kohustatud isik peab säilitama isikusamasuse tuvastamise ja esitatud teabe kontrollimise aluseks olevate käesoleva seaduse §-des 22, 23 ja 47 nimetatud dokumentide originaale või koopiaid ja ärisuhte loomise aluseks olevaid dokumente viis aastat pärast ärisuhte lõppemist.

(2) Kohustatud isik peab säilitama käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud aja jooksul ka kogu teenuseosutamist puudutava kirjavahetuse ning kõik ärisuhte pideva seire raames kogutud andmed ja dokumendid.

(3) Kohustatud isik peab säilitama tehingu kohta koostatud dokumente mis tahes teabekandjal ning käesoleva seaduse §-s 50 nimetatud teatamiskohustuse aluseks olevaid dokumente ja andmeid vähemalt viis aastat pärast tehingu tegemist või teatamiskohustuse täitmist.

(4) Kohustatud isik peab säilitama käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud dokumente ja andmeid viisil, mis võimaldab ammendavalt ja viivitamata vastata rahapesu andmebüroo või vastavalt õigusaktidele teiste järelevalveasutuste, uurimisasutuste või kohtu päringutele, muu hulgas selle kohta, kas kohustatud isikul on või on eelnenud viie aasta jooksul olnud ärisuhte päringus nimetatud isikuga ning milline on või oli selle suhte olemus.

(5) Kui kohustatud isik teeb isikusamasuse tuvastamiseks päringu riigi infosüsteemi kuuluvasse andmekogusse, siis loetakse käesolevas paragrahvis sätestatud kohustused täidetuks, kui teave elektroonilise päringu tegemise kohta nimetatud registrisse on taasesitatav viie aasta jooksul pärast ärisuhte lõppemist või tehingu tegemist.

(6) Kohustatud isik säilitab käesoleva seaduse § 32 rakendamisel digitaalseks isiku tõendamiseks ette nähtud dokumendi andmeid, teavet elektroonilise päringu tegemise kohta

isikut tõendavate dokumentide andmekogusse ja isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise protseduuri heli- ja videosalvestist viis aastat pärast ärisuhte lõppemist.

(7) Kohustatud isik kustutab käesoleva paragrahvi alusel säilitatud andmed pärast käesoleva paragrahvi lõigetes 1–6 nimetatud tähtaegade möödumist, kui vastavat valdkonda reguleerivatest õigusaktidest ei tulene teistsugust korda. Pädeva järelevalveasutuse ettekirjutuse alusel võib rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamise, avastamise või uurimise seisukohast olulisi andmeid säilitada kauem, kuid mitte rohkem kui täiendavad viis aastat pärast esmase tähtaja möödumist.

§ 49. Isikuandmete kaitse

(1) Kohustatud isik rakendab käesolevast seadusest tulenevate nõuete kohaldamisel kõiki isikuandmete kaitse reegleid.

(2) Kohustatud isikul on lubatud käesoleva seaduse rakendamisel kogutud isikuandmeid töödelda üksnes rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil ning neid andmeid ei tohi täiendavalt töödelda viisil, mis ei vasta nimetatud eesmärgile, näiteks ärilistel eesmärkidel.

(3) Kohustatud isik esitab uutele klientidele enne nendega ärisuhte loomist või tehingu tegemist isikuandmete töötlemist puudutava teabe. Selle teabe hulgas esitatakse üldine teade kohustatud isiku käesolevast seadusest tulenevate kohustuste kohta isikuandmete töötlemisel rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärgil.

5. peatükk

TEGEVUS RAHAPESU JA TERRORISMI RAHASTAMISE KAHTLUSE KORRAL

§ 50. Teatamiskohustus rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtluse korral

(1) Kui kohustatud isik tuvastab majandus- või kutsetegevuse, ametitoimingu või ametiteenuse osutamise käigus tegevuse või asjaolud, mille tunnused osutavad kuritegelikust tegevusest saadud tulu kasutamisele või terrorismi rahastamisele või sellega seotud kuritegude toimepanemisele või sellise tegevuse katsele või mille puhul tal on kahtlus või ta teab, et tegemist on rahapesu või terrorismi rahastamisega või sellega seotud kuritegude toimepanemisega, on ta kohustatud sellest viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast tegevuse või asjaolude tuvastamist või kahtluse tekkimist, teatama rahapesu andmebüroole. Kohustatud isik vastab viivitamata, kui rahapesu andmebürool on esitatud teatega seoses lisaküsimusi.

(2) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 kohaldatakse ka juhul, kui ärisuhte loomine, tehing, toiming või teenuse osutamine jääb teostamata, ja käesoleva seaduse §-des 43 ja 44 sätestatud asjaolude esinemise korral.

(3) Kohustatud isik, välja arvatud krediidasutus, teatab rahapesu andmebüroole viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast tehingu tegemist, igast teatavaks saanud tehingust, kus rahaline kohustus üle 32 000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus täidetakse sularahas, sõltumata sellest, kas tehing tehakse ühe maksena või mitme omavahel seotud

maksena. Krediidiasutus teatab rahapesu andmebüroole viivitamata, kuid hiljemalt kaks tööpäeva pärast tehingu tegemist, igast valuutavahetuse tehingust sularahas summas üle 32 000 euro, kui krediidiasutusel ei ole tehingus osaleva isikuga ärisuhet.

(4) Kohustatud isik esitab rahapesu andmebüroole vastavalt tema päringule viivitamata kogu olemasoleva teabe, mida rahapesu andmebüroo küsib.

(5) Notarile, advokaadile, kohtutäiturile, pankrotihaldurile, ajutisele pankrotihaldurile ja muu õigusteenuse osutajale ega audiitorile, raamatupidamisteenuse pakkujale ja raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujale ei kohaldata käesoleva paragrahvi lõigetest 1, 3 või 4 tulenevat teatamiskohustust, kui nad hindavad kliendi õiguslikku olukorda, kaitsevad või esindavad klienti kohtu-, vaide- või muus sellises menetluses, sealhulgas nõustavad klienti menetluse alustamise või vältimise küsimuses, sõltumata sellest, kas teave on saadud enne menetlust, menetluse kestel või pärast menetlust.

(6) Kui kohustatud isikul on kahtlus või ta teab, et tegemist on terrorismi rahastamise ja rahapesu või sellega seotud kuritegude toimepanemisega, tuleb tehingu või ametitoimingu tegemine või ametiteenuse osutamine edasi lükata kuni käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel teate esitamiseni. Kui tehingu edasilükkamine võib tekitada olulist kahju, selle tegemata jätmine ei ole võimalik või võib takistada võimaliku rahapesu või terrorismi rahastamise toimepanija tabamist, tehakse tehing või ametitoiming või osutatakse ametiteenus ning pärast seda esitatakse teade rahapesu andmebüroole.

(7) Asjakohastel juhtudel annab rahapesu andmebüroo kohustatud isikutele tagasisidet nende poolt teavitamiskohustuse täitmise ning saadud teabe kasutamise kohta.

§ 51. Teatamiskohustuse täitmise koht ja vorm

(1) Teade esitatakse selle Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi rahapesu andmebüroole, kelle territooriumil kohustatud isik on asutatud, asub või teenust osutab.

(2) Teade esitatakse rahapesu andmebüroo veebivormi või x-tee teenuse kaudu.

(3) Teatele lisatakse isiku isikusamasuse tuvastamiseks ja esitatud teabe kontrollimiseks kasutatud andmed ja olemasolu korral dokumentide koopiad.

(4) Nõuded rahapesu andmebüroole esitatava teate sisule, vormile ja teate esitamise juhendi kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.

§ 52. Teadete konfidentsiaalsus

(1) Kohustatud isikul, juriidiliseks isikuks oleva kohustatud isiku struktuuriüksusel, juhtorgani liikmel ja töötajal on keelatud isikut, selle isiku tegelikku kasusaajat, esindajat või kolmandat isikut teavitada nende kohta rahapesu andmebüroole esitatud teatest, sellise teate esitamise plaanist või esitamise toimumisest ning rahapesu andmebüroo poolt käesoleva seaduse § 57 alusel tehtud ettekirjutusest või kriminaalmenetluse alustamisest. Kohustatud isik võib teavitada isikut rahapesu andmebüroo poolt talle seatud konto käsutamise või muust piirangust pärast seda, kui rahapesu andmebüroo tehtud ettekirjutus on täidetud.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud keeldu ei rakendata teabe esitamisel:

- 1) pädevatele järelevalveasutustele ja õiguskaitseasutustele;
- 2) krediidasutustele ja finantseerimisasutustele omavahel;
- 3) käesoleva lõike punktis 2 nimetatud isikuga samasse kontserni kuuluvatele asutustele ja filiaalidele, kui kontsernis kohaldatakse vastavalt käesoleva seaduse §-le 16 kontserniüleseid protseduurireegleid ja põhimõtteid;
- 4) kolmandale isikule, kes tegutseb notari, advokaadi, kohtutäituri, pankrotihalduri, ajutise pankrotihalduri ja muu õigusteenuse osutaja või audiitori, raamatupidamisteenuse pakkuja ning raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujast kohustatud isikuga ühes ja samas juriidilises isikus või struktuuris, millel on ühised omanikud ja juhtimissüsteem või kus teostatakse ühist vastavuskontrolli.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud keeldu ei rakendata ka teabevahetusele olukorras, kus see puudutab sama isikut ja sama tehingut, milles osaleb kaks või enam kohustatud isikut, kes on krediidasutused, finantseerimisasutused, notarid, advokaadid, kohtutäituriid, pankrotihaldurid, ajutised pankrotihaldurid ja muud õigusteenuse osutajad või audiitorid, raamatupidamisteenuse pakkujad ning raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkujad, kes asuvad Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis või riigis, kus kehtivad käesolevas seaduses sätestatuga võrdväärased nõuded, nad tegutsevad samal kutsealal ning nende ametisaladuse hoidmiseks ja isikuandmete kaitseks rakendatakse Eestis kehtivatega võrdväärseid nõudeid.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud keeld ei kehti juhtudel, kui notar, advokaat, kohtutäitur, pankrotihaldur, ajutine pankrotihaldur ja muu õigusteenuse osutaja või audiitor, raamatupidamisteenuse pakkuja ning raamatupidamise või maksustamise valdkonnas nõustamisteenuse pakkuja püüavad oma klienti veenda hoiduma õigusvastastest tegudest.

§ 53. Vastutusest vabastamine

(1) Kohustatud isik, tema töötaja, esindaja ja tema nimel tegutsenud isik ei vastuta kahju eest, mis tekitatakse majandus- või kutsetegevuses tehtavas tehingus, ametitoimingu tegemisel või ametiteenuse osutamisel osalevale isikule või kliendile:

- 1) käesolevast seadusest tulenevate kohustuste heas usus täitmisel tehingu tegemata jätmisest või mittetähtaegselt tegemisest;
- 2) seoses käesoleva seaduse §-s 50 sätestatud teatamiskohustuse heas usus täitmisega;
- 3) käesoleva seaduse §-de 17 ja 19 heas usus rakendamise.

(2) Kohustatud isiku poolt heas usus käesoleva seaduse §-st 50 tuleneva teatamiskohustuse täitmist ja teabe esitamist ei käsitata seadusest või lepingust tuleneva konfidentsiaalsusnõude rikkumisena ning teatamiskohustust täitnud isiku suhtes ei kohaldata teabe avaldamise eest õigusakti või lepinguga ette nähtud vastutust. Käesolevast sättest kõrvalekalduv kokkulepe on tühine.

(3) Notari ametitegevusega seotud andmete ja dokumentide väljastamisel rahapesu andmebüroole käesoleva seaduse §-s 56 nimetatud rahapesu andmebüroo ettekirjutuse alusel või §-s 50 nimetatud teatamiskohustuse täitmisel on notar vabastatud notariaadiseaduse §-s 3 sätestatud saladuse hoidmise kohustusest.

(4) Kohustatud isik kehtestab meetmete süsteemi, millega tagatakse, et kohustatud isiku töötajad ja esindajad, kes teatavad rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest, kas kohustatud isiku siseselt või otse rahapesu andmebüroole, on kaitstud kohustatud isiku teiste

töötajate, juhtkonna või klientide ähvarduste või vaenuliku tegevuse eest ning tööalase ebasoodsa või diskrimineeriva kohtlemise eest.

6. peatükk

RAHAPESU ANDMEBÜROO

§ 54. Rahapesu andmebüroo

(1) Rahapesu andmebüroo on Politsei- ja Piirivalveameti iseseisev struktuuriüksus. Rahapesu andmebüroo täidab käesolevast seadusest tulenevaid ülesandeid sõltumatult ja võtab käesolevas seaduses sätestatud tegevust puudutavaid otsuseid vastu autonoomselt.

(2) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektor nimetab rahapesu andmebüroo juhi ametisse peadirektori asetäitja teabehalduse ja menetluse alal ettepanekul viieks aastaks.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet tagab rahapesu andmebüroole seadusega ette nähtud ülesannete täitmiseks asjakohased rahalised ja tehnilised vahendid ning personali.

§ 55. Rahapesu andmebüroo ülesanded

(1) Rahapesu andmebüroo ülesanded on:

1) rahapesule ja terrorismi rahastamisele viitava teabe kogumine, registreerimine, töötlemine ja analüüsimine;

2) strateegiline analüüs, mis käsitleb rahapesu ja terrorismi rahastamise riske, ohte, suundumusi ning toimimisviise;

3) kriminaaltulu jälitamine ning seaduses sätestatud alustel ja ulatuses riikliku sunni rakendamine;

4) järelevalve teostamine kohustatud isikute tegevuse üle käesoleva seaduse täitmisel, kui õigusaktiga ei ole sätestatud teisiti;

5) rahapesu ja terrorismi rahastamise vältimise ja tuvastamise alane avalikkuse teavitamine ning koondülevaate koostamine ja avaldamine vähemalt üks kord aastas;

6) koostöö kohustatud isikute, pädevate järelevalveasutuste ja uurimisasutustega rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel;

7) kohustatud isikute, uurimisasutuste, prokuröride ja kohtunike koolitamine rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega seonduvates küsimustes;

8) välissuhtlemise ja teabevahetuse korraldamine vastavalt käesoleva seaduse §-le 63;

9) rahvusvahelise sanktsiooni seadusest tulenevate ülesannete täitmine;

10) käesolevas seaduses sätestatud väärtegade menetlemine;

11) tegevuslubade taotluste lahendamine, majandustegevuse peatamine või keelamine või tegevusloa peatamine või kehtetuks tunnistamine majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud korras, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 1 kohaldamisel kontrollitakse, kas rahapesu andmebüroole esitatud andmed on olulised rahapesu või sellega seotud kuritegude, samuti terrorismi rahastamise vältimiseks, tuvastamiseks või uurimiseks.

(3) Rahapesu andmebüroo analüüsib ja kontrollib teavet rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtluse kohta, võtab vajaduse korral tarvitusele abinõud vara säilitamiseks ning edastab kuriteo tunnuste avastamisel materjali viivitamata pädevale asutusele. Pädev asutus teatab

rahapesu andmebüroole viivitatata vara arestimisest, mitteaestimisest ja arestist vabastamisest kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korras.

§ 56. Rahapesu andmebüroo haldusaktid

(1) Rahapesu andmebüroo teeb seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks ettekirjutusi ja annab muid haldusakte.

(2) Käesoleva seaduse § 58 alusel tehtud ettekirjutuses ning rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusega seotud asjaolude, tehingute ja isikute kohta teabe saamiseks tehtud ettekirjutuses selle faktilist alust ei märgita. Ettekirjutuse tegemist põhistavad faktilised asjaolud kajastatakse eraldi dokumendis.

(3) Isik, kelle tehingu peatamiseks või konto või muu vara kasutamise piiramiseks käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ettekirjutus tehti, võib tutvuda faktilisi asjaolusid kajastava dokumendiga. Rahapesu andmebürool on õigus keelduda dokumendiga tutvumise võimaldamisest, kui:

- 1) see takistaks rahapesu või terrorismi rahastamise tõkestamist;
- 2) dokumendis sisalduva teabe avaldamine on vastuolus seaduse või rahvusvaheliste kokkulepetega, sealhulgas rahvusvahelise koostöö raames kehtestatud piirangutega;
- 3) see ohustaks tõe väljaselgitamist kriminaalmenetluses.

(4) Rahapesu andmebüroo haldusaktile kirjutab alla rahapesu andmebüroo juht, juhi asetäitja või juhi volitatud ametnik. Kui alla kirjutab volitatud ametnik, märgitakse allkirja juurde allkirjastamisõigust andva dokumendi number ja väljaandmise kuupäev ning koht, kus nimetatud dokumendiga on võimalik tutvuda.

(5) Kaebus rahapesu andmebüroo haldusakti või toimingu peale esitatakse halduskohtule. Rahapesu andmebüroo esitab käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ettekirjutuse vaidlustamisel halduskohtule ettekirjutuse tegemist põhistava faktilisi asjaolusid kajastava eraldi dokumendi.

§ 57. Rahapesu andmebüroo juhendid

(1) Rahapesu andmebürool on õigus anda soovituslikke juhendeid rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevate õigusaktide selgitamiseks.

(2) Rahapesu andmebüroo annab juhendi rahapesu kahtlusega tehingute tunnuste kohta.

(3) Rahapesu andmebüroo annab juhendi terrorismi rahastamise tunnuste kohta. Juhend kooskõlastatakse eelnevalt Kaitsepolitseiametiga.

(4) Rahapesu andmebüroo juhendid avalikustatakse rahapesu andmebüroo veebilehel.

§ 58. Tehingu peatamine, vara käsutamise piiramine ja vara riigi omandisse kandmine

(1) Rahapesu andmebüroo võib rahapesu või terrorismi rahastamise kahtluse korral, kuritegeliku tegevuse tõkestamiseks või teise riigi rahapesu andmebüroo taotluse alusel ettekirjutusega tehingu peatada või kehtestada kontole, kontrol olevale varale või tehingu, ametitoimingu või ametiteenuse objektiks oleva vara või muu rahapesu või terrorismi

rahastamise kahtlusega vara suhtes käsutuspiirangu kuni 30 ööpäevaks ettekirjutuse kättetoimetamisest arvates. Kinnistusraamatus, laevakinnistusraamatus, väärtpaberite keskdepositooriumis, liiklusregistris, ehitusregistris ja muus riiklikus registris registreeritud vara käsutamist võib rahapesu andmebüroo põhjendatud kahtluse korral ettekirjutusega piirata selle säilimise tagamiseks kuni 30 ööpäevaks.

(2) Enne käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tähtaja möödumist võib tehingu teha või kontrol oleva või muu vara käsutamise piirangust kõrvale kalduda ainult rahapesu andmebüroo kirjalikul loal.

(3) Rahapesu andmebüroo võib ettekirjutuse alusel piirata vara käsutamist selle säilimise tagamiseks käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud lisaks kuni 60 ööpäeva võrra juhul, kui:

- 1) vara päritolu kontrollimisel rahapesu kahtluse korral vara valdaja või omanik ei tõenda rahapesu andmebüroole 30 ööpäeva jooksul alates tehingu peatamisest või konto kasutamise piirangu või muu vara käsutamise piirangu kehtestamisest arvates vara legaalsel päritolu;
- 2) vara suhtes on kahtlus, et seda kasutatakse terrorismi rahastamiseks.

(4) Täite- või pankrotimenetluses on keelatud arestida või võõrandada vara, mille suhtes kehtib rahapesu andmebüroo poolt käesolevas paragrahvis sätestatud korras kehtestatud piirang.

(5) Kui vara legaalne päritolu leiab rahapesu kahtluse korral tõendamist enne käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 3 nimetatud tähtaja möödumist, on rahapesu andmebüroo kohustatud vara käsutamise piirangud viivitamata lõpetama.

(6) Kui vara on arestitud kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korras, on rahapesu andmebüroo kohustatud vara käsutamise piirangud pärast vara arestimise kohtumääruse jõustumist viivitamata lõpetama.

(7) Kui vara legaalsel päritolu ei ole õnnestunud kindlaks teha, võib rahapesu andmebüroo taotleda halduskohtult luba vara käsutamise piiramiseks kuni vara legaalse päritolu kindlakstegemiseni, seda ka kriminaalmenetluse lõpetamisel, kuid mitte rohkem kui üheks aastaks. Vara valdajal on õigus taotlus halduskohtus vaidlustada.

(8) Kui ühe aasta jooksul pärast vara käsutamise piirangute kehtestamist ei ole õnnestunud vara legaalsel päritolu kindlaks teha, võib rahapesu andmebüroo või prokuratuur taotleda halduskohtult luba vara riigi omandisse kandmiseks. Halduskohus otsustab loa andmise kohtuistungil. Vara valdajal on õigus otsus halduskohtus vaidlustada. Vara müüakse täitemenetluse seadustikus sätestatud korras ning müügist saadud summa kantakse riigi tuludesse. Vara väärtusele vastava summa väljanõudmise õigus on vara omanikul kolme aasta jooksul vara riigi tuludesse kandmise päevast alates.

(9) Kontrol asuva vara korral käsitletakse käesoleva paragrahvi lõigete 7 ja 8 rakendamisel konto omanikku vara valdajana.

§ 59. Täiendava teabe nõudmine

(1) Rahapesu andmebürool on õigus seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks saada teavet pädevatelt järelevalveasutustelt ja teistelt riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustelt ning ettekirjutuse alusel kohustatud isikult ja kolmandalt isikult.

(2) Ettekirjutuse adressaat on kohustatud ettekirjutuse täitma ja esitama teabe, sealhulgas panga- või ärisaladust sisaldava teabe, ettekirjutuses määratud tähtjaks. Teave esitatakse kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

(3) Rahapesu andmebürool on õigus saada rahapesu tõkestamiseks olulisi andmeid, sealhulgas jälitustegevuse käigus kogutud teavet, kõigilt jälitusasutustelt õigusaktidega sätestatud korras. Jälitustegevuse käigus kogutud teabe edastamiseks teistele asutustele peab rahapesu andmebürool olema teabe esitanud jälitusasutuse kirjalik nõusolek.

(4) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata advokaadi suhtes, välja arvatud juhul, kui advokaadi poolt rahapesu andmebüroole esitatud teade ei vasta kehtestatud nõuetele, kui teatele ei ole lisatud nõutavaid dokumente või kui lisatud dokumendid ei ole nõuetekohased.

§ 60. Andmete ristkasutus

Rahapesu andmebürool on seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks õigus esitada päringuid ja saada andmeid riigi, kohaliku omavalitsuse või avalik-õigusliku isiku andmekogust vastavalt õigusaktides sätestatud korrale.

§ 61. Andmete kasutamise piirangud

(1) Juurdepääs rahapesu andmebüroo andmekogus sisalduvale teabele ja selle töötlemise õigus on ainult rahapesu andmebüroo ametnikul.

(2) Rahapesu andmebüroo on kohustatud rahapesu või terrorismi rahastamise ning sellega seotud kuritegude vältimiseks, tuvastamiseks ja kohtueelseks uurimiseks edastama olulised andmed, sealhulgas maksu- ja pangasaladust sisaldavad andmed, prokuröri, uurimisasutusele ja kohtule.

(3) Rahapesu andmebüros registreeritud andmeid edastatakse ainult kohtueelset menetlust teostavale asutusele, prokuröri ja kohtule kirjaliku taotluse alusel seoses kriminaalmenetlusega või rahapesu andmebüroo algatusel, kui see on vajalik rahapesu või terrorismi rahastamise ning sellega seotud kuritegude vältimiseks, tuvastamiseks ja uurimiseks. Rahapesu andmebürool on õigus edastatud andmete kasutamisele kehtestada piiranguid, mille järgimine on andmete kasutajale kohustuslik.

(4) Rahapesu andmebüroo võib teavitada pädevat järelevalveasutust kohustatud isiku poolt käesoleva seaduse nõuete rikkumisest või edastada vastava taotluse alusel rahapesu andmebüros registreeritud andmeid, analüüse ja hinnanguid ulatuses, mis ei riku seaduse, välislepingu või rahvusvahelise koostöö raames kehtestatud piiranguid, kui see on vajalik rahapesu või terrorismi rahastamise või sellega seonduvate kuritegude tõkestamiseks ning pädeva järelevalveasutuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks või käesoleva seaduse eesmärkide saavutamiseks.

(5) Rahapesu andmebüroo ei edasta teatamiskohustust täitnud isiku, kohustatud isiku juhtorgani liikme ega töötaja isikuandmeid.

(6) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega rahapesu andmebüroo kogutavate andmete registreerimise ja töötlemise korra.

§ 62. Rahapesu andmebüroo ametnikule esitatavad nõuded

- (1) Rahapesu andmebüroo ametnikuks võib nimetada isiku, kellel on laitmatu reputatsioon, vajalikud kogemused, võimed ja haridus ning kõrged kõlbelised omadused.
- (2) Rahapesu andmebüroo ametnik on kohustatud tähtajatult hoidma saladuses talle seoses tööülesannetega teatavaks saanud andmeid, sealhulgas pangasaladust, ka pärast nende töötlemise või kasutamisega seotud ametikohustuste täitmist või teenistussuhte lõppemist.

§ 63. Rahapesu andmebüroo ja Kaitsepolitsei ameti koostöö

- (1) Rahapesu andmebüroo ja Kaitsepolitsei amet teevad terrorismi rahastamise kahtlusega tehingute uurimisel koostööd vastastikuse ametiabi ja teabevahetuse kaudu.
- (2) Kaitsepolitsei ameti peadirektor nimetab kontaktisiku, kellel on rahapesu andmebüroo ametnikuga võrdsed õigused saada teavet kõigist terrorismi rahastamise kahtlusega teadetest ning teha vajaduse korral ettepanekuid täiendava teabe nõudmiseks.
- (3) Kaitsepolitsei ameti kontaktisik kaasatakse käesoleva seaduse § 55 lõike 1 punktides 1, 4, 6 ja 7 sätestatud ülesannete täitmisel ja tema õiguste ja pädevuste suhtes kohaldatakse rahapesu andmebüroo ametniku kohta käesoleva seaduse § 61 lõigetes 1–5 ja § 62 lõikes 2 sätestatud.
- (4) Kaitsepolitsei ameti kontaktisikul on õigus teostada käesolevas seaduses sätestatud järelevalvet koos rahapesu andmebüroo ametnikuga.

§ 64. Rahvusvaheline infovahetus

- (1) Rahapesu andmebürool on õigus vahetada informatsiooni ja sõlmida koostöökokkuleppeid rahapesu andmebüroo ülesandeid täitva välisriigi asutusega (edaspidi *teine rahapesu andmebüroo*) või välisriigi õiguskaitseasutusega.
- (2) Rahapesu andmebürool on õigus omal algatusel või teabetaotluse korral saada ja edastada teisele rahapesu andmebüroole teavet, mida teisel rahapesu andmebürool võib olla vaja rahapesuga või terrorismi rahastamisega võitlemisel ning sellesse kaasatud füüsiliste või juriidiliste isikutega seotud teabe töötlemisel või analüüsimisel.
- (3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud teabetaotlus sisaldab selle teabe küsimise asjaolusid, tausta kirjeldust, taotluse põhjust ja informatsiooni selle kohta, kuidas taotletavat teavet kavatakse kasutada.
- (4) Finantsinspeksioonil on õigus taotleda rahapesu andmebüroolt käesoleva paragrahvi lõike 2 kohase taotluse esitamist teisele rahapesu andmebüroole, et täita Finantsinspeksiooni seaduses sätestatud ülesandeid, sealhulgas finantssektori kuritegelikel eesmärkidel ärakasutamise tõkestamisele kaasaaitamise eesmärgil. Finantsinspeksioon esitab taotluses kõik andmed, et rahapesu andmebüroo saaks teisele rahapesu andmebüroole edastatavasse taotlusesse märkida käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud andmed.
- (5) Rahapesu andmebüroo võib käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 3 rakendamisel kasutada erinevaid turvalisi teabevahetuskanaleid.

(6) Kui rahapesu andmebüroo saab käesoleva seaduse § 50 lõigete 1–3 alusel teate teise Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi kohta, edastab ta selle viivitamata vastava liikmesriigi rahapesu andmebüroole.

(7) Kui rahapesu andmebüroo soovib saada täiendavat teavet Eestis tegutsevalt teises Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigis asutatud kohustatud isikult, edastab ta käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse selle liikmesriigi rahapesu andmebüroole, kelle territooriumil kohustatud isik on asutatud. Kui Eesti rahapesu andmebüroo saab samasuguse taotluse teise Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi rahapesu andmebüroolt, vastab ta sellele viivitamata.

(8) Rahapesu andmebüroo võib piirata teise rahapesu andmebüroo taotluse alusel saadava teabe kasutamist, kui see jääb ilmselgelt väljapoole rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise eesmärke, võib kahjustada kriminaaluurimist, kahjustab ilmselgelt ebaproportsionaalselt mõne füüsilise või juriidilise isiku või Eesti rahapesu andmebüroo õiguspäraseid huve või on muul viisil vastuolus siseriikliku õiguse üldpõhimõtetega. Teabe kasutamise piiramist põhjendatakse.

(9) Rahapesu andmebüroo tagab taotluse alusel teiselt rahapesu andmebüroolt saadud teabe kasutamise vastavalt teise rahapesu andmebüroo seatud piirangutele, küsides vajaduse korral teabe muul viisil kasutamiseks teabe esitanud teiselt rahapesu andmebüroolt eelneva loa.

7. peatükk

JÄRELEVALVE KORRALDUS

§ 65. Järelevalveasutused

(1) Kohustatud isikute poolt käesoleva seaduse ja selle alusel antud õigusaktide nõuete täitmise üle teostab riiklikku järelevalvet Politsei- ja Piirivalveamet või rahapesu andmebüroo, kui käesolevas paragrahvis ei ole sätestatud teisiti.

(2) Finantsinspeksioon teostab järelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle nende krediidasutuste ja finantseerimisasutuste poolt, kelle üle ta teostab järelevalvet Finantsinspeksiooni seaduse alusel ja kooskõlas Euroopa Liidu õigusaktidega. Finantsinspeksioon teostab järelevalvet Finantsinspeksiooni seaduses sätestatud korras, arvestades käesolevas peatükis sätestatud erisusi.

(3) Eesti Advokatuuri (edaspidi *advokatuur*) juhatus teostab järelevalvet advokatuuri liikmete poolt käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle advokatuuriseaduse alusel, arvestades käesolevas peatükis sätestatud.

(4) Justiitsministeerium teostab järelevalvet notarite poolt käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle notariaadiseaduse alusel, arvestades käesolevas peatükis sätestatud. Justiitsministeerium võib järelevalve teostamise delegerida Notarite Kojale.

(5) Finantsinspeksioon, advokatuuri juhatus, Justiitsministeerium ja Notarite Koda teevad rahapesu andmebürooga koostööd, lähtudes käesoleva seaduse eesmärkidest.

(6) Järelevalveasutustel on õigus vahetada informatsiooni ja teha koostööd teiste riikide järelevalveasutustega, lähtudes käesolevas seaduses sätestatud ülesannetest.

(7) Järelevalveasutusel on õigus järelevalve teostamisele kaasata vajadusel eksperte, tõlke ja nõustajaid, kui on tagatud sellise isiku vastavus käesoleva seaduse §-s 62 nimetatud nõuetele.

§ 66. Riikliku järelevalve erimeetmed

(1) Politsei- ja Piirivalveamet või rahapesu andmebüroo võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseseaduse §-des 30, 31, 32, 35, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid.

(2) Järelevalveasutusel on lisaks õigus ettekirjutusega nõuda kohustatud isiku protseduurireeglite kehtestamist, muutmist või vastavusse viimist riikliku riskianalüüsiga.

(3) Finantsinspeksioon, Politsei- ja Piirivalveamet või rahapesu andmebüroo võib käesoleva seaduse alusel tehtud ettekirjutuse või muu haldusakti täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras.

(4) Kui kohustatud isik on krediidiasutus või finantseerimisasutus, on sunniraha ülemmäär haldusakti täitmata jätmise või ebakohase täitmise korral:

1) füüsilise isiku puhul esimesel korral kuni 5000 eurot ja järgmistel kordadel kuni 50 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kuid kokku mitte rohkem kui 5 000 000 eurot;

2) juriidilise isiku puhul kuni 32 000 eurot ja järgmistel kordadel kuni 100 000 eurot ühe ja sama kohustuse täitmisele sundimiseks, kuid olenevalt sellest, milline summa on suurem, kokku kuni 5 000 000 eurot või kuni 10 protsenti juriidilise isiku aastasest kogukäibest vastavalt viimasele kättesaadavale juhtorgani kinnitatud raamatupidamise aastaaruandele.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõike 4 punktis 2 nimetatud juriidiline isik on emaettevõtja või sellise emaettevõtja tütarettevõtja, kes peab koostama konsolideeritud raamatupidamise aruannet, siis arvestatakse juriidilise isiku aastase kogukäibena, kas aastast kogukäivet või antud haldusakti või ettekirjutuse aluseks olnud rikkumise valdkonna tululiigi kogukäivet viimase kättesaadava konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande järgi, mille on heaks kiitnud kõrgeima taseme emaettevõtja juhtorgan.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud kohustatud isikute puhul on sunniraha ülemmäär võrdne kuni kahekordse rikkumise tulemusel teenitud kasumiga, kui sellist kasumit on võimalik kindlaks teha, või vähemalt 1 000 000 eurot.

§ 67. Järelevalve teostaja õigused

(1) Järelevalve teostajal on õigus kontrollida kohustatud isikute asu- või tegevuskohta. Järelevalve teostajal on õigus kontrollitava isiku esindaja juuresolekul siseneda kohustatud isiku valduses olevasse hoonesse ja ruumi.

(2) Kohapealse kontrolli käigus on järelevalve teostajal õigus:

1) piiranguteta uurida vajalikke dokumente ja andmekandjaid, teha nendest väljavõtteid, ära kirju ja koopiaid, saada kohustatud isikult nende kohta selgitusi ning jälgida tööprotsesse;

2) saada suulisi ja kirjalikke selgitusi kontrollitavalt kohustatud isikult, tema juhtorgani liikmetelt ja töötajatelt.

(3) Järelevalve teostajal on õigus nõuda kohustatud isikult kontrollimiseks vajalikku teavet ka kohapealset kontrolli teostamata.

§ 68. Järelevalve teostaja kohustused

(1) Kui Finantsinspeksioon, Politsei- ja Piirivalveamet, advokatuuri juhatus, Justiitsministeerium või Notarite Koda tuvastab järelevalvet teostades olukorra, mille tunnused osutavad rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusele, teatab ta sellest § 50 lõike 4 alusel kehtestatud vormis viivitamata rahapesu andmebüroole.

(2) Finantsinspeksioon, advokatuuri juhatus ja Justiitsministeerium on kohustatud esitama rahapesu andmebüroole hiljemalt 15. aprilliks teabe eelmisel kalendriaastal:

1) läbi viidud järelevalvemenetluste arvu ja järelevalvega hõlmatud kohustatud isikute arvu kohta nende liikide kaupa;

2) järelevalve teostamisel avastatud rikkumiste ja isikute arvu, kelle suhtes kohaldati väärtemenetlust või muid meetmeid ning nende õigusliku aluse kohta kohustatud isikute kaupa.

(3) Rahapesu andmebüroo ja Finantsinspeksioon avalikustavad oma veebilehel käesoleva seaduse 10. peatükis sätestatud väärtetasjas tehtud lahendi või käesolevas peatükis kehtestatud korras antud haldusakti, ettekirjutuse või sunniraha määramise otsuse viivitamata pärast selle jõustumist. Veebilehel märgitakse vähemalt rikkumise liik ja laad, rikkumise eest vastutava isiku andmed ning teave lahendi, ettekirjutuse või otsuse vaidlustamise ja tühistamise kohta. Kogu nimetatud teave on veebilehel kättesaadav vähemalt viie aasta jooksul.

(4) Politsei- ja Piirivalveametil, rahapesu andmebürool ja Finantsinspeksioonil on asjaolusid hinnates õigus lükata väärtetasjas tehtud lahendi või asjakohase haldusakti avalikustamine edasi või jätta rikkuja isik isikuandmete kaitse tagamiseks avalikustamata, kui on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest ja kuni selle äralangemiseni:

1) andmete avaldamine ohustab finantsturgude stabiilsust või pooleliolevat menetlust;

2) rikkumise eest vastutava isiku avalikustamine oleks määratud karistusega võrreldes ebaproportsionaalne.

(5) Politsei- ja Piirivalveametil, rahapesu andmebürool ja Finantsinspeksioonil on asjaolusid hinnates õigus jätta väärtetasjas tehtud lahend või asjakohane haldusakt avalikustamata, kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud võimalusi peetakse ebapiisavaks, et tagada finantsturgude stabiilsus, või otsuse avaldamine oleks ebaproportsionaalne vähemoluliseks peetava meetme puhul.

§ 69. Kontrolli tulemuste kajastamine

(1) Järelevalve teostaja on kohustatud koostama kontrollimise tulemuste kohta akti, mis tehakse kontrollitavale teatavaks ühe kuu jooksul kontrolli tegemisest arvates.

(2) Aktis peavad sisalduma järgmised andmed:

1) kontrolltoimingu nimetus;

- 2) akti koostaja ametinimetus ning tema ees- ja perekonnanimi;
- 3) akti koostamise koht ja kuupäev;
- 4) viide kontrollimise aluseks olnud sättele;
- 5) kontrollimise juures viibinud kontrollitava esindaja või hoone või ruumi valdaja esindaja ees- ja perekonnanimi ning ametinimetus;
- 6) kontrollimise juures viibinud muu isiku ees- ja perekonnanimi ning ametinimetus;
- 7) kontrollimise algus- ja lõpuaeg ning tingimused;
- 8) kontrollimise käik ja tulemused vajaliku üksikasjalikkusega.

(3) Aktile kirjutab alla selle koostaja. Akt jääb järelevalveasutusele ning selle koopia jääb kontrollitud isikule või tema esindajale.

(4) Kontrollitaval on õigus seitsme päeva jooksul akti kättesaamisest arvates esitada kirjalikke selgitusi.

§ 70. Järelevalve rahapesu andmebüroo tegevuse üle

(1) Kontrolli rahapesu andmebüros registreeritud andmete töötlemise seaduslikkuse üle teostab Andmekaitse Inspeksioon.

(2) Teenistuslikku järelevalvet rahapesu andmebüroo tegevuse seaduslikkuse üle teostab Politsei- ja Piirivalveamet.

(3) Politsei- ja Piirivalveameti peadirektoril ja tema volitatud ametnikul on õigus rahapesu andmebüros registreeritud andmetega tutvuda teenistusliku järelevalve teostamiseks vajalikus ulatuses.

(4) Teenistuslikku järelevalvet teostava ametniku suhtes kohaldatakse käesoleva seaduse § 60 lõikes 5 sätestatud piirangut ja § 61 lõikes 2 sätestatud kohustust.

8. peatükk

TEGEVUSLUBA

§ 71. Loakohustus

(1) Ettevõtjal peab olema tegevusluba järgmistel tegevusaladel tegutsemiseks:

- 1) finantseerimisasutusena tegutsemine;
- 2) usaldusfondide ja äriühingute teenuse osutamine;
- 3) pandimajateenuse osutamine;
- 4) virtuaalvääringu raha vastu vahetamise teenuse pakkumine;
- 5) virtuaalvääringu rahakotiteenuse pakkumine;
- 6) väärismetalli, väärismetalltoodete, välja arvatud tootmise, teaduse ja meditsiini vajadusteks kasutatavate väärismetallid ja väärismetalltooted, või vääriskivide kokkuost või hulgimüük.

(2) Tegevusluba ei anta isikule, kellel on:

- 1) Finantsinspeksiooni tegevusluba;
- 2) mõnest teisest seadusest tulenev kohustus taotleda Finantsinspeksiooni tegevusluba;

3) Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigi finantsjärelevalve asutuse tegevusluba, mille alusel on õigus tegutseda Eestis filiaali kaudu või piiriüleselt, ning sellisest tegevusest on teavitatud Finantsinspeksiooni või

4) kes pakub käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teenuseid kontsernisiseselt.

(3) Tegevusloa taotluses esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatule järgmised andmed ja dokumendid:

1) teenuse pakkumise koha aadress, sealhulgas veebilehe aadress;

2) teenuse pakkumise eest vastutava isiku nimi ja kontaktandmed kõigi käesoleva lõike punktis 1 nimetatud teenuse pakkumise kohtade kohta;

3) juriidilisest isikust ettevõtja tegeliku kasusaaja nimi, isikukood (selle puudumise korral sünniaeg), sünnikoht ja elukoha aadress;

4) kui juriidilisest isikust ettevõtja ei ole registreeritud Eesti äriregistris, siis juriidilisest isikust ettevõtja omaniku nimi, registri- või isikukood (selle puudumise korral sünniaeg), asu- või sünnikoht ja elukoha aadress;

5) juriidilisest isikust teenusepakkuja juhtorgani liikme ja prokuristi nimi, isikukood (selle puudumisel sünniaeg), sünnikoht ning elukoha aadress, kui teenusepakkuja ei ole Eesti äriregistris registreeritud ettevõtja;

6) käesoleva seaduse §-de 15 ja 16 kohaselt koostatud protseduurireeglid ja sisekontrollieeskirjad ning rahvusvahelise sanktsiooni seaduse §-s 6 loetletud erikohustustega isikute puhul rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 13 lõike 6 kohaselt koostatud protseduurireeglid ja nende täitmise kontrollimise kord;

7) käesoleva seaduse § 18 kohaselt määratletud kontaktisiku nimi, isikukood (selle puudumise korral sünniaeg), sünnikoht, kodakondsus, elukoha aadress, ametikoht ja kontaktandmed;

8) vastavalt rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 13 lõikele 6 ettevõtja määratud rahvusvahelise finantssanktsiooni rakendamise eest vastutava isiku nimi, isikukood (selle puudumise korral sünniaeg), sünnikoht, kodakondsus, elukoha aadress, ametikoht ja kontaktandmed;

9) kui ettevõtja, tema juhtorgani liige, prokurist, tegelik kasusaaja või omanik on välisriigi kodanik, välisriigis asutatud teenusepakkuja või kui ettevõtja on välisriigi teenusepakkuja, siis tema päritoluriigi karistusregistri tõend või pädeva kohtu- või haldusorgani väljastatud samaväärne dokument, mis tõendab karistuse puudumist riigivõimuvastase või rahapesualase süüteo või muu tahtlikult toimepandud kuriteo eest, mille väljastamisest ei ole möödunud rohkem kui kolm kuud ning mis on notariaalselt või sellega võrdsustatud korras kinnitatud ja legaliseeritud või kinnitatud legaliseerimist asendava tunnistusega (apostilliga), kui välislepingust ei tulene teisiti.

(4) Lõikes 3 nimetatud andmetele lisatakse lõike 1 punktis 1 nimetatud tegevusloa taotluse korral info selle kohta, millist finantsteenust osutama hakatakse.

(5) Kui ettevõtja soovib tegevusluba kasutada ka tütarettevõtja tegevuses, esitab ta tegevusloa taotluses lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatule ka kõik käesoleva paragrahvi lõikes 3 ja vajadusel ka käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud andmed selle tütarettevõtja kohta.

§ 72. Tegevusloa taotlemine

Tegevusloa taotluse lahendab Politsei- ja Piirivalveamet tegevusloa andmise või andmisest keeldumisega 30 tööpäeva jooksul taotluse esitamise päevast arvates.

§ 73. Tegevusloa kontrolliese

Ettevõtjale antakse tegevusluba, kui:

- 1) temal, tema juhtorgani liikmel, prokuristil, tegeliku kasusaajal ja omanikul puudub kehtiv karistus riigivõimuvastase, rahapesualase süüteo või muu tahtlikult toime pandud kuriteo eest;
- 2) ettevõtja poolt käesoleva seaduse § 18 kohaselt määratud kontaktisik vastab käesolevas seaduses sätestatud nõuetele;
- 3) ettevõtja tütarettevõtja, kelle tegevuseks soovitakse kasutada ettevõtja nimele taotletavat tegevusluba, vastab käesoleva paragrahvi punktides 1 ja 2 nimetatud nõuetele.

§ 74. Majandustegevuse muutmise kavatsuse teatele dokumentide lisamise kohustus

Kui ettevõtja esitab majandustegevuse muutmise kavatsuse teate enda, oma juhtorgani liikme, prokuristi, tegeliku kasusaaja või omaniku muutumise kohta, siis tuleb teatele lisada käesoleva seaduse § 71 lõike 3 punktis 9 nimetatud dokument, kui ettevõtja on välisriigi teenusepakkuja või tema juhtorgani liige, prokurist, tegelik kasusaaja või omanik on välisriigi kodanik.

§ 75. Majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest teatamise kohustus

Majandustegevuse muutmise kavatsuse teates ning majandustegevuse muutumise teates kirjeldab ettevõtja, millised tegevusloa kontrolliesemesse kuuluvad või tegevusloa kõrvaltingimustega seotud asjaolud on muutunud või milliseid kavatakse muuta, või esitatakse tütarettevõtja kohta, kes alustab majandustegevust tegevusloa regulatsioonieseme raames, kõik käesoleva seaduse § 71 lõikes 3 nimetatud andmed vastava tütarettevõtja kohta ja majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 15 lõike 1 punktides 1–3 ning 5 ja 6 sätestatud andmed.

§ 76. Tegevusloa kehtetuks tunnistamine

Lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 37 lõikes 1 sätestatule tunnistab Politsei- ja Piirivalveamet käesoleva seaduse § 71 lõikes 1 nimetatud tegevusloa kehtetuks, kui ettevõtjale on andnud tegevusloa Finantsinspektsioon.

9. peatükk

JURIIDILISTE ISIKUTE JA MAKSEKONTODE TEGELIKE KASUSAAJATE ANDMED

§ 77. Tegelike kasusaajate kohta andmete hoidmise kohustus

- (1) Eraõiguslik juriidiline isik kogub ja hoiab andmeid oma tegelike kasusaajate kohta, sealhulgas teavet tegelike kasusaajate omandiõiguse või kontrolli teostamise viiside kohta. Tegelike kasusaajate andmeid hoiab eraõigusliku juriidilise isiku juhatus äriregistri juures.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud kohustust ei kohaldata korteriühituseaduses sätestatud korteriühitustele.

§ 78. Andmete esitamine

(1) Lähtudes käesoleva seaduse § 10 lõigetest 2–4 esitab täisühing, usaldusühing, osühing, aktsiaselts või tulundusühistu äriregistri infosüsteemi kaudu oma tegelike kasusaajate kohta järgmised andmed:

- 1) isiku nimi, sünniaeg ja elukohariik;
- 2) andmed isiku kontrolliva positsiooni kohta.

(2) Lähtudes käesoleva seaduse § 10 lõikest 7 esitab mittetulundusühing äriregistri infosüsteemi kaudu oma tegelike kasusaajate kohta järgmised andmed:

- 1) isiku nimi, sünniaeg ja elukohariik;
- 2) andmed isiku kontrolliva positsiooni kohta.

(3) Lähtudes käesoleva seaduse § 10 lõikest 7 esitab sihtasutus äriregistri infosüsteemi kaudu oma tegelike kasusaajate kohta järgmised andmed:

- 1) isiku nimi, sünniaeg ja elukohariik;
- 2) andmed isiku kontrolliva positsiooni kohta;
- 3) sihtasutuste seaduse § 9 mõistes soodustatud isikute nimekiri koos sünniaja ja elukohariigiga iga soodustatud isiku kohta, kui sellised isikud on olemas.

(4) Äriühing, mittetulundusühing või sihtasutus peab tegeliku kasusaaja andmed esitama koos äriregistrisse kandmise avaldusega.

(5) Esitatud andmete muutumise või ebaõigete andmete korral esitab juriidilise isiku juhatus uued andmed äriregistri infosüsteemi kaudu mõistliku aja jooksul andmete muudatustest või ebaõigsusest teada saamisest arvates.

(6) Kui tegeliku kasusaaja andmed ei ole muutunud, kinnitab juriidilise isiku juhatus andmete õigsust majandusaasta aruande esitamisel.

(7) Tegeliku kasusaaja andmete esitamata jätmise, valeandmete esitamise, samuti andmete õigsuse ja ajakohasuse eest vastutab juriidilise isiku juhatus.

§ 79. Andmete avalikustamine

Tegeliku kasusaaja andmed avalikustatakse äriregistri infosüsteemis.

§ 80. Andmete avalikustamise piiramine

(1) Tegelikul kasusaajal ja tema seaduslikul või lepingulisel esindajal on õigus esitada taotlus Politsei- ja Piirivalveametile andmete avalikustamise piiramiseks, kui tegelik kasusaaja on alaealine või piiratud teovõimega isik.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotlusele lisatakse tõendid ja teave asjaolude kohta, mis on avalikustamise piiramise aluseks ja märgitakse, millises ulatuses ja milliseks perioodiks andmete avalikustamise piiramist soovitakse. Avalikustamise piiramise periood ei saa olla pikem kui avalikustamise piiramise aluse kestus.

(3) Politsei- ja Piirivalveamet otsustab andmete avalikustamise piiramise taotluse rahuldamise või selle rahuldamata jätmise viie tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates, võttes arvesse taotluses esitatud ja muid asjakohaseid Politsei- ja Piirivalveametile teada olevaid andmeid. Taotluse rahuldamise korral piirab Politsei- ja Piirivalveamet andmete avalikustamist.

Taotluse mitterahuldamise või osalise rahuldamise korral esitab Politsei- ja Piirivalveamet taotlejale otsuse koos põhjenduste ja vaidlustamise korraga kirjalikult.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel piiratud andmetele on ligipääs üksnes haldusorganil, krediidasutusel ja finantseerimisasutusel käesoleva seaduse tähenduses ning notaril notariaadiseaduse tähenduses.

§ 81. Tegelik kasusaaja õigus nõuda esitatud andmete parandamist ja avalikustamise lõpetamist

(1) Tegelikul kasusaajal ja tema seaduslikul või lepingulisel esindajal on õigus taotleda Politsei- ja Piirivalveametilt ebaõigete andmete parandamist ja avalikustamise lõpetamist.

(2) Politsei- ja Piirivalveamet otsustab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse rahuldamise või selle rahuldamata jätmise viie tööpäeva jooksul taotluse saamisest arvates. Politsei- ja Piirivalveamet teavitab isikut tema taotluse rahuldamisest või rahuldamata jätmisest. Rahuldamata jätmist tuleb isikule põhjendada.

§ 82. Andmete kustutamine

Tegelik kasusaaja andmed kustutatakse automaatselt 5 aastat pärast juriidilise isiku registrist kustutamist.

§ 83. Maksekontode teabe automatiseeritud edastamise kohustuslikkus

(1) Krediidi- ja finantseerimisasutus, kes on ärisuhte raames kliendile avanud panga- või maksekonto (edaspidi *konto*), millele on väljastatud rahvusvahelise maksekonto tunnus IBAN, peab liituma elektroonilise arestimissüsteemiga (e-arest) ja tagama, et selle süsteemi kaudu on kättesaadavad vähemalt järgmised andmed:

- 1) konto omaniku ja tema nimel tehinguid tegeva isiku nimi või nimed koos käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punkti 1 rakendamisel saadud teabega;
- 2) konto omaniku tegeliku kasusaaja andmed koos käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punkti 3 rakendamisel saadud teabega;
- 3) konto IBAN number;
- 4) konto avamise ja sulgemise kuupäevad.

(2) IBAN käesoleva paragrahvi tähenduses on standardile EVS 876:2016 vastav rahvusvaheline konto tunnus (*International Bank Account Number*), mille elemendid on kindlaks määranud Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon ja millega üheselt identifitseeritakse konkreetne konto liikmesriigis.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud krediidasutus ja finantseerimisasutus tagavad elektroonilise arestimissüsteemi kaudu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmete kohta päringule vastamise ka viie aasta jooksul konto sulgemise kuupäevast alates.

10. peatükk

VASTUTUS

§ 84. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete kehtestamata jätmine

(1) Kohustatud isiku juhi poolt hoolsusmeetmete, rahapesu ja terrorismi rahastamise riski hindamise ja juhtimise, teabe kogumise ja andmete säilitamise ning teatamiskohustuse

täitmise protseduurireeglite või nende täitmise sisekontrollieeskirja kehtestamata jätmise eest, samuti krediidasutuse või finantseerimisasutuse juhi poolt kontaktisiku määramata jätmise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 85. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise meetmete rakendamata jätmine

(1) Kohustatud isiku juhi poolt hoolsusmeetmete, rahapesu ja terrorismi rahastamise riski hindamise ja juhtimise, teabe kogumise ja andmete säilitamise ning teatamiskohustuse täitmise, protseduurireeglite või nende täitmise sisekontrollieeskirja rakendamata jätmise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 86. Isikusamasuse tuvastamise ja kontrollimise kohustuse täitmata jätmine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või tema töötaja poolt käesolevas seaduses sätestatud kliendi või tehingus osaleva isiku või isiku esindaja isikusamasuse ja kontrollimise kohustuse rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 87. Tegeliku kasusaaja tuvastamise kohustuse rikkumine

Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või tema töötaja poolt käesolevas seaduses sätestatud tegeliku kasusaaja tuvastamise ja kontrollimise kohustuse rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 88. Teabe kogumise ja hindamise nõuete rikkumine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või tema töötaja poolt ärisuhte või tehingu eesmärgi ning olemuse kohta täiendava teabe kogumise ja sellise teabe hindamise nõuete rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 89. Teise isiku kogutud andmetele tuginemise tingimuste rikkumine

Krediidi- või finantseerimisasutuse poolt hoolsusmeetmete kohaldamisel teise isiku poolt kogutud andmetele tuginemise tingimuste rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 90. Hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamise nõuete rikkumine

(1) Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või tema töötaja poolt hoolsusmeetmete tugevdatud korras kohaldamise nõuete rikkumise või kohaldamata jätmise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 91. Riikliku taustaga isikuga tehingu tegemise nõuete rikkumine

Kohustatud isiku, tema juhatuse liikme või tema töötaja poolt riikliku taustaga isikuga tehingu tegemise nõuete rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 92. Korrespondentpanganduse nõuete rikkumine

(1) Krediidi- või finantseerimisasutuse töötaja poolt korrespondentsuhte loomise eest käesolevas seaduses sätestatud nõudeid rikkudes –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 93. Tegevuse edasiandmise keelu rikkumine

Kohustatud isiku juhi poolt tegevuse edasiandmise eest isikule, kes on asutatud või kelle elukoht on suure riskiga kolmandas riigis ning kelle puhul ei ole võimalik tagada tegevuse edasiandmise lepingu täitmist, –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 94. Ärisuhte pideva seire kohustuse rikkumine

(1) Kohustatud isiku või tema töötaja poolt käesolevas seaduses sätestatud ärisuhte pideva seire kohustuse rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 95. Anonüümse konto või hoiuraamatu avamine

(1) Krediidi- või finantseerimisasutuse töötaja poolt anonüümse konto või hoiuraamatu avamise otsuse tegemise või sellekohase lepingu sõlmimise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 96. Tegeliku kasusaaja andmete esitamata jätmine

Eraõigusliku juriidilise isiku poolt tegeliku kasusaaja andmete esitamata jätmise, andmete mitteõigeaegse esitamise või vale või ebapiisava teabe esitamise või andmete muutumisest teatamata jätmise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 97. Kohustusliku informatsiooni esitamata jätmine ja esitamisega viivitamine

Kohustatud isiku töötaja poolt kontaktisikule või vastutavale juhatuse liikmele käesolevas seaduses ja protseduurireeglites sätestatud kohustusliku informatsiooni esitamata jätmise või esitamisega tahtliku viivitamise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

§ 98. Ärisuhte loomise ja tehingu tegemise keelu rikkumine

Ärisuhte loomise ja tehingust tegemise keelu rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 99. Rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlusest teatamise kohustuse rikkumine

(1) Rahapesu või terrorismi rahastamise kahtlusest, valuutavahetusest või muust tehingust, kus rahaline kohustus üle 32 000 euro või sellega võrdväärne summa muus vääringus täidetakse sularahas, rahapesu andmebüroole teatamise kohustuse rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Rahapesu andmebüroole teatamise kohustuse rikkumise eest, kui keeldutakse ärisuhte loomisest kohustatud isiku või kliendi algatusel või öeldakse ärisuhe erakorraliselt üles –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 nimetatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 100. Ebaseaduslik teavitamine rahapesu andmebüroole edastatud andmetest

(1) Kohustatud isiku juhi, kontaktisiku või muu töötaja või järelevalve asutuse töötaja poolt isiku või isiku tegeliku kasusaaja ebaseadusliku teavitamise eest tema kohta rahapesu andmebüroole esitatud teatest või andmetest või tema kohta rahapesu andmebüroo tehtud ettekirjutusest või kriminaalmenetluse alustamisest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut või arestiga.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 101. Andmete registreerimise ja säilitamise kohustuse rikkumine

(1) Käesolevas seaduses sätestatud andmete registreerimise ja säilitamise kohustuse rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 102. Majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest teatamise kohustuse rikkumine

Finantseerimisasutusele, kelle üle Finantsinspeksioon ei teosta järelevalvet, usaldusfondide ja äriühingute teenuse pakkujale, valuutavahetusteenuse pakkujale, virtuaalvääringu raha vastu vahetamise teenuse pakkujale, virtuaalvääringu rahakotiteenuse pakkujale, pandimajapidajale, väärismetalli, väärismetalltoodete, välja arvatud tootmise, teaduse ja meditsiini vajadusteks kasutatavate väärismetalli ja väärismetalltoodete, või vääriskivide kokkuostu või hulгимүүгига tegelevale isikule kehtestatud tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude või kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumise kavatsusest mitteteatamisel või teenuse pakkuja tegevuse lõpetamisest teatamise kohustuse rikkumise eest –

karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 103. Menetlus

Paragrahvides 84–102 nimetatud väärtegade kohtuvälised menetlejad on Politsei- ja Piirivalveamet ja Finantsinspeksioon.

11. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 104. Sätete uuesti kohaldamise kohustus olemasolevatele kliendisuhetele

Kohustatud isik kohaldab vajadusel ühe aasta jooksul seaduse jõustumisest arvates käesoleva seaduse 3. peatükis nimetatud hoolsusmeetmeid olemasolevate klientide suhtes. Hoolsusmeetmete kohaldamise vajaduse hindamisel lähtub kohustatud isik muu hulgas kliendi olulisusest ja riskiprofiilist ning ajast, mis on möödunud hoolsusmeetmete eelmisest kohaldamisest nende kohaldamise ulatusest.

§ 105. Riskianalüüsi ja protseduurireeglite uuendamine

Käesoleva seaduse § 71 lõikes 1 nimetatud loakohustusega isik esitab Politsei- ja Piirivalveametile käesoleva seaduse §-s 14 nimetatud riskianalüüsi ja sellele vastavad protseduurireeglid ning sisekontrollieeskirja ühe aasta jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

§ 106. Teave olemasolevate tegevuste edasiandmise lepingute kohta

Kohustatud isik esitab pädevale järelevalveasutusele teabe käesoleva seaduse jõustumise ajal kehtinud tegevuste edasiandmise lepingute kohta käesoleva seaduse § 25 lõikes 3 sätestatud korras viie kuu jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates ning teavitab pädevat järelevalveasutust lepingute muutmisest käesoleva seaduse nõuetega kooskõlla viimiseks.

§ 107. Alternatiivsete maksevahendite teenuse pakkuja tegevusluba

(1) Alternatiivse maksevahendi teenuse pakkuja tegevusluba omav ettevõtja teatab kaheksa kuu jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates Politsei- ja Piirivalveametile, kas ta soovib muuta tegevusloa virtuaalvääringu raha vastu vahetamise teenuse pakkuja tegevusloaks. Politsei- ja Piirivalveamet teeb vastava teate saamisel 30 tööpäeva jooksul taotluse esitamise päevast alates otsuse tegevusloa andmise kohta ilma riigilõivu tasumise kohustuse ja tegevusloa kontrolliesemesse kuuluvate asjaolude täiendava kontrollimiseta.

(2) Alternatiivse maksevahendi teenuse pakkuja tegevusluba muutub kehtetuks üheksa kuud pärast käesoleva seaduse jõustumist.

§ 108. Äriregistrisse kantud juriidilise isiku teatamiskohustus

Enne käesoleva seaduse jõustumist äriregistrisse või mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse kantud juriidilise isiku juhatus deklareerib äriregistrile tegeliku kasusaaja andmed 60 päeva jooksul käesoleva sätte jõustumisest arvates.

§ 109. Teatamiskohustuse täitmise vorm

Kuni 2018. aasta 1. juulini on käesoleva seaduse § 51 lõike 2 sõnastus järgmine:

„(2) Teade esitatakse suuliselt, kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Kui teade esitati suuliselt, korratakse seda hiljemalt järgmisel tööpäeval kirjalikult või kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.“.

§ 110. Finantsinspektsiooni seaduse muutmine

Finantsinspektsiooni seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 46 lõiget 3 täiendatakse punktiga 4¹ järgmises sõnastuses:

„4¹) rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse alusel menetletud väärteoasjas tehtud lahendist või haldusaktist ning sunniraha määramisest, samuti nimetatud otsuste suhtes esitatud vaietest või kaebustest;“;

2) paragrahvi 47 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Inspektsioonil on õigus kasutada käesoleva seaduse ja muude õigusaktidega või nende alusel talle antud õigusi, volitusi ja teavet, et täita Euroopa järelevalveasutuse, lepinguriigi ja muu välisriigi finantsjärelevalve asutuse taotlus teabe saamiseks, õiguse kitsendamiseks või

muu akti või toimingute tegemiseks. Kui edastatav teave seondub rahapesu ja terrorismi rahastamise või selliste tegevuste tõkestamisega ja pärineb teise lepinguriigi pädevalt asutuselt, tohib seda edastada üksnes selle asutuse loal või sellise loa andmisel seatud piirides.“.

§ 111. Karistusregistri seaduse muutmine

Karistusregistri seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 19 lõiget 1 täiendatakse punktiga 3¹ järgmises sõnastuses:

„3¹) rahapesu andmebürool seadusega sätestatud ülesannete täitmiseks;“;

2) paragrahvi 20 lõiget 1 täiendatakse punktiga 3¹ järgmises sõnastuses:

„3¹) rahapesu andmebürool seadusega sätestatud ülesannete täitmiseks;“.

§ 112. Krediidiasutuste seaduse muutmine

Krediidiasutuste seaduse § 89 lõige 2¹ tunnistatakse kehtetuks.

§ 113. Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse muutmine

Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse § 6 punktist 8 jäetakse välja tekstiosa:

„, välja arvatud reguleeritud turu korraldaja ja väärtpapieriarveldussüsteemi korraldaja, Eesti väärtpapierite keskregistri seaduse tähenduses“.

§ 114. Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse kehtetuks tunnistamine

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadus (RT I 2008, 3, 21) tunnistatakse kehtetuks.

§ 115. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub üldises korras.

(2) Käesoleva seaduse §-d 77–82, 96 ja 108 jõustuvad 2017. aasta 15. septembril.

(3) Käesoleva seaduse § 51 lõige 2 jõustub 2018. aasta 1. juulil.

(4) Käesoleva seaduse § 83 jõustub 2019. aasta 1. jaanuaril.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2015/849, 20. mai 2015, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141/73, 05.06.2015, lk 73-118)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2015/847, 20. maist 2015, mis käsitleb rahaülekannetes edastatavat teavet ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1781/2006 (ELT L 141/1, 05.06.2015, lk 1-19)

Nõukogu direktiiv 2011/16/EL maksustamisalase halduskoostöö kohta ja direktiivi 77/799/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 64, 11.03.2011, lk 1–12), muudetud direktiividega 2014/107/EL (ELT L 359, 16.12.2014, lk 1–29), 2015/2376/EL (ELT L 332, 18.12.2015, lk 1–10), 2016/881 (ELT L 148, 03.06.2016, lk 8–21) ja 2016/2258/EL (ELT L 342, 16.12.2016, lk 1-3)